

Socialpedagogiskt arbete med barn med autismspektrumtillstånd

- En litteraturstudie

Leila-Maria Moudanib

Examensarbete
Det sociala området
2015

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	4610
Författare:	Leila-Maria Moudanib
Arbetets namn:	Socialpedagogiskt arbete med barn med autismspektrumtillstånd
Handledare (Arcada):	Rut Nordlund-Spiby
Uppdragsgivare:	Livskvalitetprojektet (Arcada)
<p>Sammandrag:</p> <p>Syftet med arbetet är att uppmärksamma barn med autismspektrumtillstånd och deras behov av social inklusion. Det kommer också att uppmärksamma barnens position i samhället och deras begränsningar i det vardagliga livet. Dessa begränsningar, såsom svårigheter med social interaktion och kommunikation, kan bidra till utmaningar med sociala relationer. Detta kan i sin tur eventuellt leda till social exklusion. Genom en litteraturstudie besvaras frågeställningarna 1) Vilka utmaningar kan det finnas för barn med autismspektrumtillstånd att uppnå social inklusion? och 2) Hur kan man med socialpedagogisk yrkeskompetens stöda barn med autismspektrumtillstånd till social inklusion? I arbetet har det inkluderats 8 artiklar som har analyserats med hjälp av en innehållsanalys.</p> <p>Resultatet av studien visar att barn med autismspektrumtillstånd utan undantag har någon form av problem i etablerandet eller upprätthållandet av sociala kontakter. Detta beror på nedsättningar i social interaktion och kommunikation. Dessa färdigheter behöver barnet hjälp med att öva upp. Det framkom också att samarbete mellan skola och föräldrar har visat sig ha stor betydelse för barnets trivsel. Även mångprofessionellt arbete är mycket viktigt för att barnets vardag ska vara stabil och förståelig. Socialpedagogiskt arbete med barn med autismspektrumtillstånd innebär i denna kontext olika metoder för att hjälpa och stödja barnet med färdigheter som gynnar social inklusion. De olika kompetenserna hjälper socialpedagogen i sitt arbete med detta. Dessa resultat är viktiga i och med att barn med autismspektrumtillstånd mer och mer integreras i allmänna klassrum och att de är socialt inkluderade är väsentligt för deras välmående och livskvalitet.</p>	
Nyckelord:	Barn med autismspektrumtillstånd, social inklusion, socialpedagogisk yrkeskompetens
Sidantal:	57
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	4.3.2015

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social services
Identification number:	4610
Author:	Leila-Maria Moudanib
Title:	Social pedagogical professional skills in work with children with autism spectrum disorders
Supervisor (Arcada):	Rut Nordlund-Spiby
Commissioned by:	Quality of life project (Arcada)
<p>Abstract:</p> <p>The purpose of this work is to draw attention to children with autism spectrum disorders and their need for social inclusion. It will also highlight the children's position in society and their limitations in everyday life. These limitations such as difficulties with social interaction and communication, may contribute to the challenges of social relations. This, in turn, may lead to social exclusion. Through a literature study answered the questions 1) What challenges might there be for children with autism spectrum disorders to achieve social inclusion? and 2) How can social pedagogical professional competence support children with autism spectrum disorders to social inclusion? This work has included 8 articles which have been analyzed by a content analysis method.</p> <p>The results of the study show that children with autism spectrum disorders without exception have some kind of problem in establishing or maintaining social contacts. This is due to impairments in social interaction and communication. The child needs help to practice these skills. It also emerged that cooperation between schools and parents have proven to be of great importance for the child's well-being. While multi-professional work is very important to the child's family should be stable and understandable. Social Educational work with children with autism spectrum condition means in this context various methods to help and support the child with skills that favor social inclusion. The different competencies helps social educator in his work on this. These results are important in that children with autism spectrum disorders more and more integrated into general classrooms and that they are socially included is essential for their well-being and quality of life.</p>	
Keywords:	Children with autism spectrum disorders, social inclusion, social pedagogical professional competence
Number of pages:	57
Language:	Swedish
Date of acceptance:	4.3.2015

INNEHÅLL

1	Inledning.....	6
1.1	Syfte och avgränsning	7
1.2	Frågeställningar	8
1.3	Uppdragsgivare och arbetslivsrelevans	8
2	Bakgrund.....	9
2.1	Historisk tillbakablick	9
2.2	Autismspektrum	11
2.2.1	<i>Autism</i>	12
2.2.2	<i>Aspergers syndrom</i>	13
3	Tidigare forskning	14
3.1	Lek och aktivitet.....	15
3.2	Social interaktion och beteende	16
3.3	Eftermiddagsverksamhet.....	16
4	Teoretisk referensram	18
4.1	Social inklusion och exklusion.....	18
4.2	Socialpedagogisk yrkeskompetens	20
4.2.1	<i>Den produktiva kompetensen</i>	20
4.2.2	<i>Den expressiva kompetensen</i>	21
4.2.3	<i>Den kommunikativa kompetensen</i>	21
4.2.4	<i>Den analytiska/syntetiska kompetensen</i>	22
4.2.5	<i>Handlingskompetensen</i>	23
5	Genomförandet av studien.....	24
5.1	Litteraturstudie	24
5.2	Datainsamling.....	25
5.2.1	<i>Inklusionkriterier</i>	27
5.2.2	<i>Intern och extern validitet</i>	28
5.3	Innehållsanalys som analysmetod	28
5.4	Etiska aspekter	30
6	Resultat	31
6.1	Presentation av artiklar.....	31
6.2	Social interaktion och beteende hos barn med autismspektrumtillstånd	40
6.3	Lek och aktivitet hos barn med autismspektrumtillstånd.....	42

6.4	Pedagogiska miljöer för barn med autismspektrumtillstånd.....	42
7	Analys.....	44
7.1	Socialpedagogiskt arbete med barn med autismspektrumtillstånd.....	45
7.2	Den produktiva kompetensen i arbetet med barn med autismspektrumtillstånd	45
7.3	Den expressiva kompetensen i arbetet med barn med autismspektrumtillstånd.....	46
7.4	Den kommunikativa kompetensen i arbetet med barn med autismspektrumtillstånd.	47
7.5	Den analytiska/syntetiska kompetensen i arbetet med barn med autismspektrumtillstånd.....	49
7.6	Handlingskompetensen i arbetet med barn med autismspektrumtillstånd.....	50
8	Diskussion	51
8.1	Resultatdiskussion.....	51
8.2	Metoddiskussion.....	52
8.3	Förslag på fortsatt forskning.....	53
Källor		55
Bilaga 1 Lista över databaser och sökord		58
Bilaga 2 Sammandrag av inkluderade artiklar		59

1 INLEDNING

Människan är en social varelse i grunden. I relation till andra människor sker den viktiga identitetsutvecklingen. Vad en utveckling av identiteten innebär har diskuterats mycket men det viktigaste är att individen själv har insikt om att individen är densamma nu som igår och även kommer fortsätta att vara samma imorgon. (Möller & Nyman 2003:13,15)

I vardagliga sammanhang kommer vi kontakt med andra människor och interagerar. Redan som barn lär vi oss sociala regler och socialt accepterade förhållningssätt gentemot andra människor. Både verbalt och icke-verbalt språk blir en del av oss och vi utvecklar dessa under livets gång. Detta ter sig naturligt för personer utan autismspektrumtillstånd. För barn med autismspektrumtillstånd däremot, är allt detta inte en självklarhet. Förmågan till ömsesidig social interaktion är nästan alltid nedsatt och ibland även språket, framför allt det icke-verbala. Detta försvårar vardagen för en person med autismspektrumtillstånd. (Wing 2012:47) Ungefär en person per 1000 invånare har autism. Detta innebär att det i Finland finns ungefär 5000 personer med autism och ännu fler med andra autistiska drag. Diagnostiserade med Aspergers syndrom är åtminstone 4 grundskolebarn av 1000 och det finns en förening om att denna diagnos är underdiagnostiserad, speciellt hos flickor. (Finlands Svenska Autism- och Aspergerförening rf 2001)

Länge har barn med någon form av särskilt behov inte ansetts klara av att gå i klass med sina övriga kamrater, utan har istället deltagit i specialundervisning. Nu däremot, är det väldigt på tapeten att integrera dessa barn i allmänna skolor så de kan ta del av utbildningen i gemenskap med andra barn. För att detta ska bli möjligt krävs ansträngningar från de professionella att utforma verksamheten så att den passar varje barns enskilda behov. Utveckling och lärande sker genom socialt deltagande. (Madsen 2006:200)

Jag har länge intresserat mig för olika former av autism. Under min studietid har vi behandlat autismspektrumtillståndet en del, men mitt intresse för att göra ett arbete om det väcktes när jag gjorde min fördjupade praktik i Norge. Jag praktiserade på en skola i Fredrikstad, i en klass med barn med särskilda behov. De flesta av barnen där hade någon

form av autism. Jag upptäckte då att jag ville lära mig mera om hur man på bästa sätt möter deras behov och stödjer dem till social inklusion och delaktighet. Jag är nyfiken på hur jag som blivande socionom med hjälp av min socialpedagogiska yrkeskompetens kan arbeta med detta.

1.1 Syfte och avgränsning

Syftet med den här studien är att ta reda på hur professionella med hjälp av socialpedagogiskt arbete kan stödja barn med autismspektrumtillstånd till social inklusion. Professionella kommer att komma i kontakt med barn och unga med autismspektrumtillstånd och då är det viktigt att veta hur de på bästa sätt kan bemötas.

Jag har avgränsat mitt arbete till barn med autismspektrumtillstånd. Det finns olika uppfattningar om hur länge barnet räknas som ett barn men jag har koncentrerat mig på de som är tillräckligt gamla för att kunna diagnostiseras med autismspektrumtillstånd (ca 2 år) och barn i skolåldern (upp till 12 år). I vissa artiklar har dock lite äldre barn deltagit i undersökningarna, men då tillsammans med yngre barn.

Tidigare har den engelska benämningen Autism Spectrum Disorder (ASD) översatts till autismspektrumstörning men numera används även autismspektrumtillstånd, vilket jag kommer att använda mig av. Under den benämningen går framför allt Autism, Aspergers syndrom, atypiskt autism och disintegrativ störning hos barn. Jag kommer att koncentrera mig på autism och Aspergers syndrom och utesluta andra inofficiella former av autism såsom autistiska drag. (Wing 2012:31–34)

Detta arbete kommer att uppmärksamma barn med autismspektrumtillstånd och deras behov till social inklusion. Det kommer också att uppmärksamma barnens position i samhället och deras begränsningar i det vardagliga livet. Dessa begränsningar, såsom svårigheter med social interaktion och kommunikation, kan bidra till utmaningar med sociala relationer. Detta kan i sin tur eventuellt leda till social exklusion.

1.2 Frågeställningar

För att uppnå syftet med mitt arbete så kommer jag att koncentrera mig på dessa två frågeställningar:

- * Vilka utmaningar kan det finnas för barn med autismspektrumtillstånd att uppnå social inklusion?
- * Hur kan man med socialpedagogisk yrkeskompetens stöda barn med autismspektrumtillstånd till social inklusion?

1.3 Uppdragsgivare och arbetslivsrelevans

Som uppdragsgivare fungerar ”Livskvalitetprojektet” på Arcada. Projektet är ett treårigt samarbete mellan tre yrkeshögskolor i Finland, Norge och Danmark. Skolorna samarbetar tillsammans med den tredje sektorn för att utreda och visa vilka möjligheter som finns för att skapa livskvalitet hos personer med funktions- och aktivitets hinder i alla åldrar. Arcadas fokus ligger på finlandssvenska klienter. I projektet deltar både studerande och samarbetspartners från arbetslivet och den tredje sektorn. Projektet inriktar sig på inklusion och delaktighet, aktivitet och engagemang. Tanken är också att, med fokus på dessa, utveckla nya arbetsmetoder utifrån ett brukarperspektiv. (Arcada 2012)

Det hör till socionomens uppgifter att hjälpa utsatta individer att bli delaktiga och inkluderade i samhället. Med utsatta individer menar jag de som är exkluderade eller ligger i riskzonen för att bli exkluderade i olika sammanhang.

Arbetet kommer att bidra till ökad kunskap om hur professionella och andra personer som kommer i kontakt med barn med autismspektrumtillstånd, med hjälp av socialpedagogisk yrkeskompetens, kan arbeta för att stödja dem till social inklusion.

2 BAKGRUND

I detta kapitel kommer jag att göra en historisk tillbakablick där jag beskriver hur synen på autismspektrumtillstånd tidigare har sett ut och hur den har förändrats över tid. Jag gör även en beskrivning av autismspektrumtillstånd, vad det innebär och vilka svårigheter som medföljer.

2.1 Historisk tillbakablick

Autism har antagligen funnits i alla tider även om det först var på 1940-talet som begreppet uppkom. Det var Leo Kanner som då gjorde en undersökning vilken visade att det fanns grupper av barn, och inte endast enskilda individer, som hade svårigheter med kontakt och språk och som uppvisade beteendeavvikelser. Hans patienturval var inte särdeles stort då det rörde sig om en grupp barn på elva stycken. Dessa barn ansågs vara överbegåvade och föräldrarna kyliga. (Wing 2012:17–20)

Leo Kanner beskrev år 1943 för första gången det vi idag kallar för autism d.v.s. autistiskt syndrom, infantil autism eller ibland Kanners syndrom. I hans artikel redogjorde han för de viktigaste symptomen hos ett barn med autism. Efter detta började barn med autism att uppmärksammas desto mer världen över. Efterföljare till Kanner tyckte sig finna belägg för att orsakerna till autism låg i störningar i relationen mellan förälder och barn. Kanner själv däremot hade klargjort att han förutsatte en medfödd avvikelse hos barnet. Emellertid trodde dock även han att orsakerna till autism kunde ligga hos föräldrarna. (Gillberg 1999:11,13)

Även om autism är ett 90-tals begrepp betyder detta inte att det är ett 90-tals fenomen. Personer med autism existerar med stor sannolikhet i alla kulturer. De främsta vetenskapliga studierna om autism kommer från Japan, USA, England, Kanada och Sverige men tillståndet finns beskrivet i flera andra länder som t.ex. Mellanöstern, Kina, Australien och flera afrikanska länder. (Gillberg 1999:11)

År 1944 publicerade Hans Asperger en artikel i Österrike där han skrev om en grupp med barn och unga som hade ett avvikande beteendemönster som kunde liknas vid Kanners förklaring av autism men ändå hade vissa skillnader. De beteenden som han beskrev hos dessa barn var olämpliga sociala närmanden gentemot andra, begränsade specialintressen, monotont tal och inlärningssvårigheter. Dessa barn och ungdomar var även naiva och hade brist på sunt förnuft, enligt Asperger. (Wing 2012:20)

Uppfattningen om autismspektrumtillstånd har växlat över tid. Forskningen inom området har ökat betydligt under de senaste decennierna. År 1996 samlades en arbetsgrupp av betydelsefulla forskare ihop av The National Institute of Health i USA. Dessa forskare skulle beskriva forskningsläget och fastställa kunskapsluckor samt offentliggöra rekommendationer för viktig fortsatt forskning inom området. Det var även i denna grupp som ett antal kriterier för diagnostiseringen av autismspektrumtillstånd fastställdes. (Möller & Nyman 2003:118)

Orsakerna till autism är inte helt fastställda men idag vet man att det är en neurologisk störning i utvecklingen av det centrala nervsystemet (Finlands Svenska Autism- och Aspergerförening rf 2001). Tillståndet har däremot fört med sig en hel del myter om sjukdomen, barnen och deras föräldrar. Flera av dessa myter grundar sig på felaktiga föreställningar som t.ex. att autism skulle vara en sjukdom som var typisk för det västerländska samhället och överklassmiljöer. (Gillberg 1999:11)

När det hade blivit konstaterat att autistiskt beteende berodde på problem i utvecklingen så började man intressera sig för vilka förmågor som inte utvecklades till fullo. Ett utvecklat språk ansågs vara det som fördröjde resterande färdigheter då fördröjningar, avvikelser eller inget språk alls, nästan alltid fanns att finna hos barn med autismspektrumtillstånd. (Wing 2012:25)

2.2 Autismspektrum

Autismspektrum är ett paraplybegrepp för autism, Aspergers syndrom och andra autismliknande tillstånd. Det finns ett internationellt samförstånd vad gäller diagnoskriterierna. För att få en diagnos inom autismspektrum behöver barnet ha två av tre funktionsnedsättningar. Dessa är ömsesidig social interaktion, ömsesidig verbal och icke-verbal kommunikation och fantasi och beteende. (Gillberg 2011:27) Kraftiga begränsningar i språkförståelse, gestförståelse och symbolförståelse tillhör också diagnosen. Känslouttryck kan skapa stor förvirring hos ett barn med autismspektrumtillstånd. (Wing 2012:45–47)

Även om det finns vissa riktlinjer och kriterier för vilka symptom ett barn med autismspektrumtillstånd kommer att uppvisa och vilka svårigheter barnet står inför, så finns det väldiga skillnader i beteendet. Det finns olika orsaker till att det kan vara svårt att diagnostisera ett barn med autismspektrumtillstånd. Dels för att förändringar i beteendet ofta sker i miljöombyten. Det kan vara svårare för barnet med autismspektrumtillstånd att hantera kaoset i hemmet medan det kan gå hur bra som helst i skolan där det är organiserat och barnet följer rutiner. En annan orsak är också att beteendeförändringar kan förekomma i stigande ålder. Då det väl är konstaterat att barnet har någon form av autismspektrumtillstånd, är det ytterligare ett problem som uppstår, vilket är att bestämma vilken av spektrumets undergrupper barnet ingår i. (Wing 2012:29,30)

Det finns ofta miljörelaterade orsaker till hur svåra symptomen hos ett barn med autismspektrumtillstånd blir. Svårighetsgraden kan ofta bero på hur barnet blir bemött och vilka möjligheter det finns till utveckling och lärande i barnets uppväxtmiljö. Det är viktigt att komma ihåg att barn med autismspektrumtillstånd kan ha en annorlunda verklighetsbild av omgivningen som för dem kan kännas stressande och obegriplig. Därför finns det risk för ett, vad andra uppfattar som, utagerande beteende. Det är därför av stor vikt att försöka skilja på vilka svårigheter och beteenden som tillhör diagnosen och vilka som är en reaktion på missförhållanden i omgivningen. (Jakobsson & Nilsson 2011:180–181)

2.2.1 Autism

När det talas om autism eller autistiskt syndrom är det viktigt att ha vetskap om att detta inte är en väldefinierad, begränsad sjukdom med en enhetlig orsak. Detta är väldigt viktigt för att närma sig förståelsen av ett barn med autism. (Gillberg 1999:17) De flesta spädbarn med autism är kravlösa och kan vara nöjda med att ligga i sin vagn hela dagen. De tenderar att inte ens skrika efter mat när de är hungriga. Detta kan göra föräldrarna osäkra och oroliga. Barnet med autism kan ogilla blöjbyten och av- och påklädning, då de kan uppfattas som störande moment. Barnet intresserar sig sällan för sin omgivning och förbipasserande människor. Ifall detta beteende inte uppkommit vid 18 månaders ålder så är det sannolikt att barnet har autism. (Wing 2012:26)

Barnet med autism deltar inte i imitationslekar. Motivationen och/eller förmågan att härma finns inte. Vanliga härmningslekar som t.ex. ”tittut” intresserar sällan. (Wing 2012:37) Även spontan låtsaslek finns det brister på, vilket är viktigt för barnets utveckling. Nedsättningar i den sociala interaktionen kan ta sig i uttryck på olika sätt. Vanligtvis brukar det finnas brister i barnets förmåga till ögonkontakt, kroppshållning, ansiktsuttryck och gester. (Jakobsson & Nilsson 2011:179)

Begränsningar i ömsesidig kommunikation inklusive talat språk hos barnet med autism brukar visa sig på olika sätt. Barnet med autism är nästan utan undantag försenade i sitt tal och i sin språkutveckling. Detta parallellt med begränsningar i språkförståelsen. De barn som har utvecklat en talförmåga så har ofta nedsatta färdigheter i att inleda och upprätthålla ett samtal med andra personer. Ett uppreparande och stereotyp tal är vanligt. Dessa nedsättningar uppvisar sig före tre års ålder. (Jakobsson & Nilsson 2011:179–180)

Beteendemönstret är hos ett barn med autism väldigt repetitivt och monotont. Detta kan ta sig i uttryck i en genomgripande fixering vid ett eller flera intressen. Dessa intressen är ofta stereotypa och fokuseringen vid dem blir väldigt intensiv. Det begränsade beteendemönstret behöver inte endast visa sig genom intressen utan kan även ha andra uttryck såsom fixering vid specifika rutiner som ofta är oändamålsenliga. Dessa rutiner eller ritualer kan vara kroppsrörelser, såsom handviftningar, eller en outtröttlig beundran inför vissa delar av saker. (Jakobsson & Nilsson 2011:180) Den fysiska miljön spelar stor

roll för att barnet med autismspektrumtillstånd ska få en fungerande vardag. Ritualerna bör förbli oföränderliga och närmiljön förutsägbar, annars känner sig barnet frustrerat vilket kan orsaka vredesutbrott. (Möller & Nyman 2003:123)

Disintegrativ störning är ett autismliknande tillstånd men är väldigt ovanligt. Barn med denna diagnos kan fram till 2 eller 3-års ålder ha utvecklats nästan eller helt normalt. De kan besitta vissa språkliga, sociala och motoriska färdigheter, lek och adaptivt beteende när det plötsligt sker en förlust av dessa tidigare inlärdade förmågor. Denna förlust åtföljs ofta av ett allvarligt förståndshandikapp. (Cohen 2000:29)

2.2.2 Aspergers syndrom

Denna diagnos brukar beskrivas som högfungerande autism och anses vara en undergrupp till autism. Aspergers syndrom är en neurologisk funktionsnedsättning och påverkar hjärnans sätt att tolka det som sker. Orsakerna till Aspergers syndrom är inte helt klara men troligtvis bidrar flera olika biologiska faktorer, såsom genetisk arv, till diagnosen. (Cohen 2000:30) Diagnosen Aspergers syndrom kan inte ställas med säkerhet innan barnet uppnått 4-års ålder och många gånger fastställs den inte förrän barnet har börjat skolan. Orsaken till detta är att symptomen inte alltid är märkbara under barnets första levnadsår. Det kan även hända att symptomen varit atypiska och andra diagnoser eventuellt har övervägts istället. (Gillberg 2011:20)

Diagnosen har många likheter med autism såsom nedsättningar i sociala färdigheter, begränsade och upprepande mönster i beteendet. Svårigheterna med kommunikationen skiljer sig från svårigheterna ett barn med autism har. Ett barn med Aspergers syndrom ska inte ha uppvisat några betydliga förseningar i språkutvecklingen. (Jakobsson & Nilsson 2011:180) Barnet med Aspergers syndrom har dock ofta svårt att förstå sociala signaler och att avläsa kroppsspråk. Liknelser och metaforer tolkas ofta på ett konkret och bokstavligt sätt. (Cohen 2000:30–31).

Cohen (2000:31) skriver att barn och ungdomar med Aspergers syndrom gärna söker vänskapliga relationer, men att de ofta misslyckas i sina försök. Det kan vara svårt för

barnet med diagnosen att konversera och lyssna på andra. En annan orsak till de ofta misslyckade försöken till kamratliga relationer, är utmaningen med att läsa av känslor, tonfall och icke-verbala signaler. Det är även vanligt att barnet med Aspergers syndrom får mycket goda resultat i skolan men sedan saknar gott omdöme i vardagliga situationer, såsom att hantera sin egen ekonomi och sköta om sin bostad.

Karaktäristiskt för Aspergers syndrom är också snäva intressen. Det är ofta inlärda fakta utan desto djupare mening. Intresset kan också ta upp all barnets tid och utesluta all annan aktivitet och sysselsättning. Barnet har vanligen även ett tvångsmässigt behov av att utföra vissa rutiner. Detta kan påverka hela barnets tillvaro och ibland påtvingas andra människor. (Beckman 1997:43–44)

3 TIDIGARE FORSKNING

I detta kapitel kommer jag att redogöra för tidigare forskning som är av betydelse för denna studie. Denna forskning kommer att ge en viss förståelse för barn med autismspektrumtillstånd och vilka utmaningar barnen och deras familjer tåmpas med.

Utgående ifrån de artiklar jag valde så har jag kategoriserat dem i tre teman. Dessa teman är:

- Lek och aktivitet
- Social interaktion och beteende samt
- Eftermiddagsverksamhet

Jag har hittat denna forskning genom att använda mig av Arcadas sökmotor Nelli. Där har jag sökt i databaserna Academic Search Elite (EBSCO) och CINAHL. I mina sökningar har jag använt mig av sökord såsom: Children with autism spectrum disorder OR autism spectrum disorder in children AND social inclusion.

Jag begränsade min sökning med att välja artiklar som publicerats efter 2003. Sökorden skulle finnas i sammandraget, artikeln skulle vara granskad (peer reviewed) och vara tillgänglig för mig i fulltext. Ytterligare sökningar och artiklar framkommer i resultatet.

3.1 Lek och aktivitet

Solish et al. (2010) skriver i sin studie "Participation of Children with and without Disabilities in Social, Recreational and Leisure Activities" att vänskapsrelationer är viktiga för barns utveckling. Forskning har visat att vänskap och relationer i barndomen bidrar till förbättrad livskvalitet, förser barnet med möjligheter till social och emotionell utveckling, kamratskap, intellektuell mognad och socialt stöd. Vidare skriver de att barn med särskilda behov redan i förskolan har svårigheter med att skapa och upprätthålla vänskapsband med andra barn jämfört med barn utan särskilda behov. Försenad utveckling i motorik, perception, kognitiva färdigheter, språk, kommunikation och/eller sociala färdigheter bidrar till svårigheterna i vänskapsrelationerna. Dessa nedsättningar, åtminstone ett eller flera, finns hos barnet med autismspektrumtillstånd. För att barn skall utveckla sina vänskapsrelationer behöver de delta i aktiviteter med andra barn. Barn med särskilda behov, såsom autismspektrumtillstånd, deltar generellt i färre aktiviteter och då de väl deltar är det ofta tillsammans med en vuxen.

I studien jämförde Solish et al. (2010) deltagandet i aktiviteter och vänskapsrelationer hos barn utan särskilda behov och hos barn med särskilda behov (autismspektrumtillstånd och intellektuell funktionsnedsättning). För att studera detta så fick föräldrarna till 185 barn svara på en enkät om sina barns deltagande i sociala -, nöjes- och fritidsaktiviteter. Till sociala aktiviteter räknades t.ex. att ha kompisar på besök, övernattnings, gå till parken eller att gå på bio. Med nöjesaktiviteter menades mer fysiska aktiviteter såsom att spela fotboll, hockey, dansa samt lektioner i simning. Fritidsaktiviteter var allt ifrån att titta på tv och spela spel till att gå på en promenad eller lyssna på musik. Barnen som undersöktes var mellan 5 och 17 år.

Resultatet visade att barn utan särskilda behov deltog i betydligt fler sociala aktiviteter och nöjesaktiviteter och hade fler vänner än barnen med särskilda behov. Anmärkningsvärda olikheter framkom mellan grupperna, gällande procentantal i aktiviteter som barnen deltog i med kamrater, föräldrar och/eller annan vuxen. Vissa märkbara skillnader noterades mellan barnen med autismspektrumtillstånd och barnen med intellektuella funktionsnedsättningar. (Solish et al. 2010)

3.2 Social interaktion och beteende

Hobson et al. (2013) skriver i sin studie ”The relation between social engagement and pretend play in autism” att nedsättningar i socialt engagemang, kreativ låtsaslek och språk är de mest framträdande och viktigaste egenskaperna hos ett barn som blivit diagnostiserat med autism. Syftet med studien var att undersöka individuella skillnader i social interaktion, kommunikation, låtsaslek och språk hos barn med autismspektrumtillstånd och utvecklingsstörning. Som metod använde de sig av observation. Tre grupper med barn i åldrar från 2 år och 11 månader till 9 år och 8 månader deltog i studien. Alla barnen hade en verbal ålder vid åtminstone 15 månader. Barnens begåvning var på en nivå under vilken man inte förväntade sig att se någon framväxt av symbolisk låtsaslek. Med Autism Diagnostic Observation Schedule (ADOS) bekräftades barnens diagnoser. Den användes också för att testa egenskaperna som skulle undersökas. Observation gjordes och enligt ADOS-modellen poängräknade undersökarna hur ofta och kvaliteten av social interaktion. Deras standardiserade mått på förmågan att engagera sig i låtsaslek var Test of Pretend Play. Denna modell omfattar tre aspekter av låtsaslek: förmågan att ersätta ett objekt med ett annat objekt eller en person, tillskriva en viss egenskap till en person eller ett föremål och att kunna referera till ett frånvarande objekt, person eller ämne. Under utförandet av denna modell så filmades barnen.

Resultatet visade att de barn som var mer lekfulla, även visade större förmåga till social interaktion och kommunikation. Barnen som hade diagnosen autism visade mindre tendenser till låtsaslek än barnen utan autismsdiagnos trots att de var på samma nivå gällande språket. De barn som fick lägre poäng i förmågan till låtsaslek uppvisade också sämre kunskaper i kommunikation och social interaktion. Dessa barn var huvudsakligen barn med autism. Slutligen så skriver Hobson et al. (2013) barnens begränsade, men inte frånvarande, förmågor till social interaktion och kommunikation samt kapacitet till låtsaslek, är tillräckliga för att främja deras utveckling.

3.3 Eftermiddagsverksamhet

I undersökningen ”After School Care for Children on the Autism Spectrum” av Michelle R. Haney (2012) skriver hon att det görs ansträngningar för att barn inom autismspektrum ska få ett gott bemötande i skolan, men inte så stor ansträngning i

eftermiddagsverksamheterna. Vidare skriver Haney att barn med autismspektrumtillstånd behöver lära sig att använda sig av de färdigheter de lärt sig i skolan även i andra miljöer och få möjlighet att förstärka sina sociala färdigheter. Barnet med autismspektrumtillstånd behöver oftast extra tillsyn, specialiserad kommunikationsteknik och annorlunda mellanmål pga. diagnosrelaterade dietkrav. Barnet behöver också få hjälp och stöd inför miljöbytet från skola till eftermiddagsverksamhet.

Det finns lagar mot diskriminering gentemot personer med funktionsnedsättningar men personalen på eftermiddagsverksamheten kan göra en fall-till-fall bedömning och om det finns dokumenterat att barnet i fråga har varit ett hot för sin egen eller andras trygghet, så kan detta bli en grund för exklusion. Personalen motiverar ofta exkluderandet med att det finns brist på kunnig personal för att stödja barnet med autismspektrumtillstånd.

Kids Connect är en teknik som arbetar för att stödja barn inom autismspektrum och barn med andra särskilda behov inom fritidsverksamhet. De får t.ex. stöd i överföring från skola till eftermiddagsverksamheten. De får även stöd i att delta i nya aktiviteter, socialisera med kamrater, lära sig att hantera sociala konflikter och att återhämta sig efter aktiviteter. (Haney 2012)

Metoden Haney (2012) använde sig av var en enkätstudie. Respondenterna var föräldrarna till barnen med autismspektrumtillstånd. Barnen i fråga var i åldrarna 3-11 år. Antal barn som hade autism som primär diagnos var 56 %. Resterande antal hade andra diagnoser inom autismspektrumet såsom Aspergers syndrom och Fragil X-syndrom. Endast 15 % av barnen gick i allmänt klassrum med stöd.

I resultaten rapporterade flera av respondenterna att deras barn som deltagit i program efter skolan har blivit ombedda att lämna p.g.a. vaga orsaker, såsom att barnet betett sig illa men utan att personalen har kunnat motivera på vilket sätt. I flera fall hade orsaken varit att personalen inte hade klarat av att hantera barnet. Det som respondenterna ansåg att var viktigt för positiva upplevelser av fritidsverksamheten var att kommunikationen med skolan fungerade bra och att de höll kontakt innan barnet började på eftermiddagsverksamheten. Majoriteten av respondenterna ansåg också att personal med kunskap om barn inom autismspektrum var nödvändigt. Även strukturerade aktiviteter behövs, istället för att barnet har för mycket egna val och personalen fungerar mer som

”barnvakter”. Förutsägbara rutiner, trygg omgivning och hjälp med barnets sociala färdigheter ansågs viktiga. (Haney 2012)

4 TEORETISK REFERENSRAM

I min teoretiska referensram har jag valt att ta upp och beskriva social inklusion och exklusion. Jag har även utgått ifrån Madsens (2001) fem yrkeskompetenser som är viktiga för socialpedagogens arbete.

4.1 Social inklusion och exklusion

Madsen (2006:173,174) beskriver exklusion som en passiv eller aktiv handling för att hålla någon utanför, som redan är utanför eller att stöta ut någon som redan befinner sig utanför. Exklusion handlar om att utesluta någon ur en gemenskap. Inklusion däremot, innebär att medräkna och att innefatta någon i en helhet.

Social exklusion är ett samhällsligt problem och förutsätter att en individ utestängs från att medverka i det samhällsliga livet. Samtidigt ställer samhället högre krav på aktiva deltagare. Många av FN:s konventioner uttrycker rätten som utgör individen som samhällsmedborgare. Detta innebär att alla individer ska ha tillträde till olika institutioner och insatser som finns i välfärdssamhället. Detta oberoende etnisk och social bakgrund eller särskilda behov. FN:s barnkonvention från 1989 ger barn universella rättigheter och fastställer vad som ska gälla alla barn i hela världen. Enligt barnkonventionen så är alla människor under 18 år ett barn. Alla barn bör skyddas mot övergrepp och barn och deras familjer har rätt till hjälp och stöd som garanterar deras lärande och utveckling. Barn har rätt att bli sedda och hörda, respekterade och få sina särskilda behov tillfredsställda. (Madsen 2006:173)

Madsen (2006:174,175) skriver om social inklusion som bildningsperspektiv. De sociala problem som anses utgöra ett hot i det moderna samhället, skall lösas av en pedagogisk princip som utformats av Salamancadeklarationen (UNESCO 1994). Här beskrivs inklusion som ett medgivande av behovet av att utveckla och anpassa skolor och

utbildningssystem till alla medborgare. Med inklusiva skolor menas att alla barn ska ha möjlighet att gå i allmänna skolor, oberoende av särskilda behov. Särskilda behov innefattar all slags funktionsnedsättning d.v.s. fysiska, psykiska och intellektuella. Mångfald ska ses som en resurs som skolan kan använda sig av i pedagogisk mening. Alla barn, ska enligt inklusiva skolors princip, undervisas enligt en allmän läroplan och i en gemensam skolmiljö. Enligt FN: deklARATIONEN är detta det bästa och effektivaste sättet att skapa kamratanda mellan barn med särskilda behov och deras jämnåriga.

Begreppet ”En skola för alla” myntades under åren 1993-1996 då projektet HELIOS bedrevs inom EU. Tanken med projektet var att stödja tankar om inklusion och integrering i bland annat utbildningen för barn, unga och vuxna med olika funktionsnedsättningar. Olika medlemsländer inom EU samarbetade för att identifiera utmaningar och möjligheter med detta och att upprätta ett fördelaktigt samarbete mellan specialskolor och reguljära skolor. Ett antal principer fastställdes, där förutsättningen för att ha samma möjligheter att uppnå social inklusion för personer med funktionsnedsättning, oavsett utbildningsnivå och under hela livet, markerades. Det framlades också att utbildningen borde hålla en viss nivå av kvalitet, ske i ordinarie miljö och då vara disponibel för alla. Nyckelorden blev gemenskap, ömsesidighet, kommunikation och aktivt deltagande. Ett individuellt perspektiv blev en förutsättning för en skola för alla. Att sätta fokus på anpassning till varje elevs subjektiva premisser och behov blev kärnan i den politiska visionen. För att alla elever ska få samma möjligheter till utbildning så betonades fördelarna med att så tidigt som möjligt sätta in resurser till de barn som har behov av dem. (Brodin & Lindstrand 2010:147–148)

Social inklusion är ett sätt att försöka bemöta särskiljande av individer och att motverka alla former av exklusion. Att barn med särskilda behov med isolerade åtgärder skulle segregeras, begränsar deras möjligheter till utveckling. Barn med särskilda behov har samma vilja och behov av att vara tillsammans med jämnåriga i olika situationer och vara del av en gemenskap. (Madsen 2006:179)

Barnet med de särskilda behoven anses ofta ha vissa observerade svårigheter, t.ex. sociala, språkliga eller kognitiva. Utgående från detta hänvisas barnet till en social miljö med specialiserade kunskaper, med motiveringen att barnet behöver lära sig att följa

förutsägbara strukturer och att deras sociala och kunskapsmässiga deficit behöver kompenseras. Deras handlingsplaner utgår alltså från dessa underskott och fokus ligger på deras svagheter. Olika personligheter förenas därmed i benämningen sociala avvikare. Målet med barnen i specialgrupperna är att de ska lära sig de färdigheter de inte besitter och kunna återvända till sin normala miljö gällande skola, familj och fritid. Detta kallas för *kongregering*, när barn med liknande utmaningar placeras på samma institution för att uppnå samma integrationsmål. (Masen 2006:182,183)

4.2 Socialpedagogisk yrkeskompetens

Socialpedagogik är ett pedagogiskt tillvägagångssätt för att bidra till integration i samhället. Den är ett av svaren på integrationsproblemen. Socialpedagogisk yrkeskompetens handlar om olika tillvägagångssätt för att uppnå ett framgångsrikt arbete med klienter. Pedagogens verksamheter kan delas in i fyra grundläggande kompetenser vilka är en förutsättning för ett framgångsrikt socialpedagogiskt arbete. Dessa kompetenser är kopplade till händer, hjärta, tunga och hjärna. Socialpedagogen bör klara av att integrera dessa kompetenser i alla sina verksamheter, då har hon uppnått den femte kompetensen. (Madsen 2001:20,227)

4.2.1 Den produktiva kompetensen

Den produktiva kompetensen representerar allt det konkreta och materiella. Detta innebär att socialpedagogen ska kunna använda sina händer till att förhålla sig skapande. Den professionella bör vara kapabel att omforma sin omvärld och med hjälp av redskap och verktyg kunna förhålla sig skapande till sitt liv. Många socialpedagogiska uppgifter och problem går inte att lösa utan denna färdighet. Exempel på detta kan vara t.ex. matlagning, heminredning och reparationer. Det som även hör till den produktiva kompetensen är att som socialpedagog kunna erkänna att man inte har de färdigheter eller kunskaper som krävs för att klara av en del saker men även kunna omforma det som inte fungerar bra. Klarar den professionella inte av det på egen hand så finns det alltid andra experter att ta till hjälp. (Madsen 2001:228)

Madsen (2001:28) skriver också att de färdigheter som utförs för hand även bör kopplas samman med den lärdom som är karaktäristisk för det vetenskapliga och experimentella fältet. Det handlar alltså om att kunna föreställa sig den färdiga produkten och även att hjälpa klienten med detta. Att vägleda klienten i bemätrandet av de metoder som sedan leder till resultaten är essentiellt. Värderingsförmåga är också en del av processen. Här utvärderar socialpedagogen tillsammans med klienten om resultatet motsvarar förväntningarna. Kunskapsprocessen påbörjas alltså med en inre bild om hur resultatet kommer att se ut.

4.2.2 Den expressiva kompetensen

Den expressiva kompetensen representerar det estetiska och emotionella i socialpedagogiken. I detta fält har kroppsspråket en väsentlig roll. Kroppen representerar både kunskap och handling. Socialpedagogen måste vara kapabel att sätta i gång estetiska aktiviteter som kan frigöra erfarenheter som finns inom en som tyst kunskap. Bra exempel på sådana aktiviteter kan vara musik, drama, konst och mimik. (Madsen 2001:229).

Madsen (2001:229) beskriver vikten av socialpedagogens förmåga att själv uttrycka sig på detta sätt men även hur betydelsefullt det är att hon kan lita på sina förnimmelser. Den professionella bör få insikt i att kroppen innefattar sådan kunskap som aldrig kan få uttryck genom det talade språket. När det handlar om empati och att sätta sig in i andra människors livssituationer och att förstå hur de känner, så behöver socialpedagogen klara av att göra detta på andra sätt än genom den verbala kommunikationen.

4.2.3 Den kommunikativa kompetensen

Detta fält representerar socialpedagogens kommunikativa kompetens. I denna kompetens gestaltar sig gemenskapen genom språket. Den beskriver vår interaktion med andra människor i vårt arbete. Kompetensen blir viktig i möten med människor som sker genom verbal kommunikation. I dessa situationer formas ömsesidiga relationer mellan socialpedagogen och klienten. För att relationer ska uppstå så bör det ske ett samspel och uttryck

för värderingar. Kommunikationen sker genom en tilltro att kommunikationspartnern är liksom en själv, en person utrustad med omdömesförmåga och känslor, en person med en egen vilja och en lingvistisk förmåga och en handlingsförmåga. Detta antagande ligger som grund för mänsklig interaktion och är underlag för att människor ska kunna handla tillsammans. Språket gör att vi delar någonting tillsammans med andra. (Madsen 2001:230)

I den kommunikativa kompetensen behöver socialpedagogen klara av att inrätta normer som medför ett socialt samspel. Dessa normer bör ligga som grund för de beslut som fattas och de konflikter som löses. Det är viktigt att den professionella kan sätta sig in i andras situationer för att bilda sig olika perspektiv på saker som sker. I samtalet är det socialpedagogens ansvar att avstå från en maktposition och istället skapa en jämlik relation som bidrar till tillit samtalspartnerna emellan. Det är dock av betydelse att socialpedagogen påvisar sin auktoritet och att orienteringen sker med tydliga värden som bakgrund. Denna kompetens är av både kunskapsmässig och praktisk art. Den professionella bör alltså se till att det sker en reflektion över värderingar om hur människor bör handla gentemot varandra. Detta sker genom diskussion på socialpedagogens initiativ. Vad gäller den praktiska delen så sätts den professionellas handlingskompetens på prov. Det är centralt att tillsammans med klienten formulera tydliga mål som de ska sträva mot. Att kunna planera och kartlägga hur vägen dit ska se ut samt vilka metoder och åtgärder socialpedagogen ska använda sig av, är viktigt. (Madsen 2001:230–231)

4.2.4 Den analytiska/syntetiska kompetensen

Det analytiska och syntetiska fältet representerar kunskapsdimensionen i det socialpedagogiska kunnandet. Med detta menar Madsen att vår kunskap om världen aldrig kommer att vara identisk med den verkliga världen vi befinner oss i. Detta innebär att den kunskap vi har om världen är grova förenklingar. Vi kan därför i vårt arbete inte sträva efter absoluta sanningar. Vi får nöja oss med kunskap som är så nära sanningen som möjligt. Den professionella bör ha den uppfattningen att handlingar ska medföra en större klarhet om olika företeelser snarare än sanningen om dem. (Madsen 2001:231–232)

Madsen skriver att om det finns oklarheter i vår kunskap så leder detta till oklara handlingar. Är handlingarna oklara, utan tydlig struktur, så finns det risk för att detta förvirrar klienten. Det är oklarhet som är motsatsen till sanning, inte lögn. Under en kunskapsprocess så är kunskapen alltid ofärdig eftersom det under processens gång kommer fler handlingar som kan ge större klarhet i situationen. För en socialpedagog är det väldigt viktigt att ha den insikten då det är med kunskapen som bakgrund socialpedagogiska verksamheter utförs. (Madsen 2001:231–232)

Det är centralt att socialpedagogen har kunskap om sina klienters förutsättningar och livssituationer och har insikt om sina egna begränsningar och möjligheter som pedagog. Den professionella bör också förstå vilken kunskap som krävs i olika situationer och klara av att presentera denna kunskap för klienten. Denna lärdom kan komma från erfarenheter eller välstuderade teorier. (Madsen 2001:232)

4.2.5 Handlingskompetensen

Handlingskompetensen, även benämnd som den femte kompetensen, är den viktigaste kompetensen. Efter en genomgång av de fyra kompetenserna så har det skapats en förståelse att socialpedagogiskt arbete inte fungerar genom att ägna sig åt ett fält åt gången. Målet för socialpedagogen är att sammansmälta alla fyra kompetenserna och att använda sig av alla fyra i varje socialpedagogisk verksamhet. Det är endast när detta lyckats som de enskilda kompetenserna har en individuell betydelse. Använder sig socialpedagogen inte av alla kompetenserna så finns det risk att hon inte sett sin klient och dennes livssituation som en helhet. Människan är inte ensidig utan består av många olika dimensioner. Exempelvis går det inte att utföra praktisk handling utan någon form av kommunikation. (Madsen 2001:234–235)

En viktig tillhörande del av den femte kompetensen är att förhålla sig innovativ till sin omvärld. Uppfattningar som socialpedagogen har om saker och ting ska kunna förändras och nya tankar och idéer väckas. De olika fälten ska ses som en förklaring på vilka delar som är viktiga i det socialpedagogiska arbetet. Dimensionerna ska inte ses som

uppdelningar i vilka endast en slags aktivitet sker i ett fält. D.v.s. det manuella/produktiva fältet är inte identiskt med verkstadsaktiviteter. (Madsen 2001:234–235)

5 GENOMFÖRANDET AV STUDIEN

Det finns flera olika metoder som kan användas för att svara på forskningsfrågorna i denna studie. Jag har valt att använda mig av litteraturstudie eftersom det kommer att ge mig en bred kunskapsbas och översikt om ämnet. Det är omöjligt att kunna inkludera alla relevanta artiklar i studien men de artiklar som jag har valt är sådana som jag ansett varit väsentliga för mina frågeställningar. Alla inkluderade artiklar har varit publicerade.

5.1 Litteraturstudie

Litteraturstudie är en kvalitativ metod. Kvalitativa metoder används i syfte att samla in ord, meningar och berättelser från människor muntligt eller skriftligt. I en litteraturstudie samlas sekundärdata in av undersökaren. Sekundärdata innefattar tidskrifter, böcker, vetenskapliga artiklar, rapporter osv. Det vill säga material som samlats in, studerats och skrivits ned av andra. (Jacobsen 2012:59–62, 119)

Litteraturstudien är en lämplig metod när primärdata är omöjlig att samla in. Detta kan vara fallet t.ex. när det inte finns möjlighet att intervjua personer eller tystnadsplikt förhindrar undersökaren att få tillgång till informationen som behövs. Metoden kan också vara lämplig när man vill få reda på hur andra personer tolkat en situation eller händelse. I och med att litteraturstudien har samma tillgång till vad människor tycker och säger, men med mer genomtänkta svar, kan detta vara till fördel för undersökaren. Detta beror dock på sammanhanget i och med att medveten och genomtänkt fakta också kan ha blivit vinklad. Med oreflekterad fakta kommer oftast svar som är mer okonstlade och uppriktiga. (Jacobsen 2012:119–120)

Friberg (2006:115) skriver att en litteraturstudie innebär att skapa översikt över ett valt kunskapsområde. Det innebär att forska i och göra sig underrättad om förekommande

forskning inom ett område och att sedan bilda sig en uppfattning om vad som har studerats, vilka metoder som använts samt teoretiska perspektiv. Syftet med litteraturstudien kan också vara att skapa en översikt av forskningsläget inför kommande empiriska arbeten. Det finns olika möjligheter att utföra en litteraturstudie. Man brukar skilja mellan allmän litteraturstudie, systematisk litteraturstudie och begreppsanalys. De olika metoderna används beroende på vilket syfte forskaren har med sin studie.

Jag har valt att göra en allmän litteraturstudie. En allmän litteraturstudie strävar efter att klarlägga hur det nuvarande kunskapsläget om ett specifikt ämne ser ut. (Friberg 2006:116) Jag valde denna typ av studie eftersom jag ville få en bred kunskapsbas om ämnet. Studien hade också kunnat utföras med hjälp av empiriska metoder. Att intervjua personer som arbetar med barn med autismspektrumtillstånd och se hurdana arbetssätt de använder sig av för att stödja dem till social inklusion hade också varit ett alternativ. Denna metod passade dock mig och min tidsplan bättre.

5.2 Datainsamling

Vi hämtar vanligtvis vår kunskap ur böcker, artiklar och andra vetenskapliga publikationer. De finns vanligtvis i tryckt form men nu för tiden är det enkelt att hitta dem även i digital form. Detta gäller framför allt artiklar och rapporter. Den som gör en litteraturstudie kommer troligtvis i kontakt med elektroniska källor och dokument. Böcker innehåller oftast teorier om olika fenomen men vill hämta kunskap om de senaste upptäckterna så hittar vi detta i artiklar och rapporter på internet. (Patel & Davidson 2011:42)

Bedömningen av vilken sekundärdata som är pålitlig kan vara svår. Det är viktigt att ta reda på om personen, som skrivit artikeln eller studien, själv varit på plats under situationen eller händelsen som beskrivs. Om undersökaren varit på plats, då är det en förstahandskälla. Detta kan vara en person som skriver om sina upplevelser och erfarenheter om en specifik situation. En andrahandskälla är när en person som inte varit på plats, beskriver det som denne har hört av andra. (Jacobsen 2012:120)

Det kan vara svårt att veta vilka källor som är relevanta och vilka som är tillförlitliga. Nyberg (2012b:267) menar att det finns olika sätt att kontrollera sina källor om man är osäker på om de är användbara. Artiklar som givits ut inom ämnet i form av handböcker och vetenskapliga artiklar som blivit kritiskt granskad av en oberoende sakkunnig person är brukbara. Dessa artiklar är oftast publicerade i vetenskapliga tidskrifter. Doktorsavhandlingar är möjliga att använda sig av i studien eftersom de också alltid granskas av en utomstående sakkunnig person. Rapporter som givits ut av olika universitet eller högskolor är vetenskapliga men de som är kritiskt granskade av en oberoende person (peer reviewed) är av större vetenskaplig tyngd.

Vid en litteraturstudie är det viktigt att granska sina källor. Det finns olika tillvägagångssätt för att avgöra vilka källor som är relevanta för studien. Granskningen kan delas upp i fyra faser: observation, ursprung, tolkning och användbarhet. (Holme & Solvang 1997:130)

Källobservationen fungerar för att se vilka källor som kan besvara frågeställningarna. Dessa källor kan t.ex. sökas på bibliotek där det finns systematiska kataloger och översikt över olika ämnen, författare och titlar. Det är viktigt att skaffa sig en överblick över vilka källor som finns tillgängliga och vilka som kan vara av betydelse för studien. Frågeställningarna kan arbetas med även om det inte finns möjlighet att få kunskap om all tillgänglig information. När en källobservasjon har gjorts bör det göras en bestämning av ursprung. Det handlar om att först och främst avgöra om källan är äkta eller om den är falsk. Detta är inte alltid lätt men man bör försöka analysera språkbruk och innehåll. Sedan bör det fastställas när källan blev till, vilket dess huvudsakliga syfte var, vem eller vilka som varit upphovsmän och sedan var källan hittats. När det fastslagits vilka de primära omständigheterna källan uppkommit under så är det lättare att avgöra hur den går att använda. Tolkningen som är det tredje steget, handlar om att analysera vad som står i källan och vad skribenten försöker säga med sin text. För bättre förståelse så kan det vara till hjälp att sätta in texten i sitt tidssammanhang och i sin sociala miljö. Därför är källans ursprung av vikt för tolkningen. Det är viktigt att komma ihåg att skribentens och läsarens uppfattningar och tolkningar av källans innehåll inte alltid stämmer överens. Målet med tolkningen är att ge en syntetisk bild av informationskällan. När man ska inkludera flera källor i en studie är det även viktigt att inte bara uppfatta detaljerna på ett sätt, utan se hur

de olika källorna hänger ihop och stödjer varandra. När detta är gjort så ska det ske en bestämning av användbarhet. Detta innebär att avgöra hur passande källan är för det egna arbetet och dess syften. Frågeställningarna avgör hur användbara de funna källorna är. Hur nära var skribenten den givna situationen och hur trovärdig är källan då den åskådliggör de centrala omständigheterna, är frågor man bör ställa sig. D.v.s. om skribenten var på plats och med hur stor noggrannhet situationen och händelserna beskrivs i texten. Ifall det finns att finna flera oberoende källor som anger liknande information, så är chansen stor att de är pålitliga. (Holme & Solvang 1997:130–136)

5.2.1 Inklusionkriterier

Min litteratursökning har skett både manuellt och i databaser på svenska och engelska. Den elektroniska sökningen har jag sökt i flera olika databaser och med olika sökord (se bilaga 1). I mina sökningar valde jag att begränsa sökningen till artiklar och rapporter publicerade från 2003 fram tills idag. Sökorden skulle finnas i sammandraget och artikeln skulle vara kritiskt granskad av sakkunnig person (peer reviewed). Artikeln skulle även vara tillgänglig i fulltext för mig. I de inkluderade studierna skulle barn med autismspektrumtillstånd ingå men även artiklar där barn med andra former av funktionsnedsättningar ingår, är inkluderade.

Jag har följt stegen som Holme och Solvang (1997) beskriver. Gällande de valda artiklarna så har jag valt att inkludera de som på något sätt beskriver hur man med en metod eller ett tillvägagångssätt kan stöda barnet med autismspektrumtillstånd till att förbättra de förmågor som är utmanande eller förenkla vardagen. Jag har valt att koncentrera mig på metoder som är möjliga att utföra i barnets vardagliga miljöer såsom skolan och i hemmet. Exkluderade artiklar är de som innehållit metoder som varit medicinska eller som innefattat något krav på expertis.

5.2.2 Intern och extern validitet

Jacobsen (2012:156–160) skiljer på intern och extern validitet. I kvalitativa studier talas det dock oftast om bekräftbarhet istället för intern validitet. Med detta menas hur väl studien lyckats mäta det den är avsedd att mäta, tillförlitligheten hos resultaten. Det finns olika sätt att kontrollera intern validitet i en studie, t.ex. att studera vilka källor skribenten använt sig av och analysen. Man bör se till vilka informanter har deltagit i studien och hurdan information som de har förmedlat. Gällande analysfasen är det viktigt att granska kategoriseringen och resultaten och jämföra dem med data. Forskaren bör alltså klara av att tolka sina resultat och dra slutsatser. Utöver detta kan man jämföra validiteten med andra studier. Visar det sig att resultaten kan liknas vid andra forskningar så kan man anta studiens bekräftbarhet är hög. Det handlar alltså om att skapa sig en förståelse om vad som är riktigt.

Med extern validitet menar Jacobsen (2012:166–169) huruvida resultaten kan generaliseras från ett mindre urval till en större population. I kvalitativa studier kallas detta för överförbarhet. Syftet med kvalitativa studier är dock sällan att sträva efter generaliserbarhet utan att förstå och beskriva ett specifikt fenomen. Studier av kvalitativ ansats undersöker vanligtvis en viss målgrupp och är därför begränsad till ett urval enligt strikta kriterier. Om en viss grupp med specifika egenskaper har blivit över- eller underrepresenterade (såsom kön och ålder) kan detta utgöra ett hot mot den externa validiteten.

5.3 Innehållsanalys som analysmetod

Analysmetod väljs utgående ifrån vilket syfte och vilka frågeställningar arbetet har. Att analysera innebär att dela upp i mindre delar. Då det rör sig om en kvalitativ forskning så handlar analysen ofta om att utifrån de teorier som använts, skapa kategorier eller teman. De teman som sedan valts kommer att eftersökas i allt material. Syftet och frågeställningarna styr också vilka teman och kategorier som skapas. (Forsberg & Wengström 2013:166)

Utmaningen med att analysera är att göra en stor mängd data förståelig och att försöka hitta ett mönster, en röd tråd, i den funna informationen. Sedan ska kärnan i resultatet presenteras. Det som är utmärkande för innehållsanalysen är att forskaren regelmässigt och gradvist indelar data för att lättare kunna urskilja teman och kategorier i texterna. Målet är att sedan kunna dra slutsatser om och redogöra för innehållet på ett tydligt sätt. Detta innebär att placera data i ett större sammanhang. (Forsberg & Wengström 2013:150–151)

Bell (2006:129) skriver att innehållsanalys går ut på att se hur många gånger liknande termer eller faktorer uppkommer i de källor som samlats ihop. Det handlar om att hitta ett tema och sedan söka efter det i de olika dokumenten. Temat behöver vara tillräckligt brett för att det sedan ska gå att dra välgrundade slutsatser utifrån det.

Jacobsen (2012:146–150) redogör för innehållsanalysens olika faser. Första steget är att tematisera, d.v.s. försöka förenkla och systematisera den enskilda texten. Det andra steget är sedan att kategorisera de teman som valts, för att skapa struktur och förenkla omfattande data. Följande fas är sedan att fylla kategorierna med innehåll och information som är relevant för frågeställningen. Sedan är det bra att kontrollera hur många gånger ett tema nämns eller uppkommer i de olika texterna. Detta görs oftast mer efter intervjuer och observationer. Efter detta ska skillnader och likheter jämföras och till sist bör förklaringar till skillnader sökas.

Jag har analyserat mitt material med hjälp av innehållsanalys. Det är i detta arbete inte lämpligt att använda sig av metaanalys eftersom de inkluderade artiklarna är av både kvalitativ och kvantitativ art. Jag har följt Jacobsens (2012) olika analysfaser. De teman som jag valt och som jag sedan sökt efter i artiklarna är social interaktion och beteende hos barn med autismspektrumtillstånd, lek och aktivitet hos barn med autismspektrumtillstånd och pedagogiska miljöer för barn med autismspektrumtillstånd.

5.4 Etiska aspekter

Enligt Forsberg & Wengström (2013:69,70) finns det en del etiska överväganden som bör göras innan arbetsprocessen kan sätta igång. Vid litteraturstudier är det av stor vikt att presentera artiklar som stöder den egna åsikten, men även de som inte gör det. I arbetet bör alla artiklar som ingår i litteraturstudien framföras. Det är också viktigt att välja studier där omsorgsfulla etiska överväganden har gjorts eller som har fått lov av en etisk kommitté att genomföra studien.

Data ska återges och presenteras på ett så korrekt sätt som möjligt. Blir informationen tagen ur sin kontext så kan den lätt bli förvrängd och återge en helt annan innebörd. (Jacobsen 2012:37) Det är viktigt att i sitt arbete sträva efter en så sanningsenlig bild som möjligt av det som undersöks. Det finns några internationella regler för etiken i forskningsprocessen. Dessa t.ex. är att respektera upphovsrätten och att skydda intellektuell egendom. Den som utför det vetenskapliga arbetet bör se till alla deltagares välmående och rättigheter. Viktigt är också att sträva efter riktighet och noggrannhet i den vetenskapliga kunskapen. Det råder även ett förbud mot plagiering. Med plagiering menas att använda sig av andras data och arbeten som om det vore eget åstadkommande. Examensarbetet är ett självständigt arbete och det är meningen att studenten ska lära sig att tänka och skriva på ett vetenskapligt sätt. Uppsatsen ska delvis bygga på andras forskares tidigare resultat och delvis på eget arbete. Då texter av andra används är det viktigt att dokumentera vems tankar och idéer det är. Anger man inte källan efter ett stycke som är taget ur en annan forskares text eller ett citat så räknas det som plagiat (Nyberg 2012a:50–53)

Under genomförandet av denna studie har jag tagit hänsyn till ovanstående etiska aspekter. Jag har så noggrant som möjligt försökt presentera artiklarnas innehåll och att framföra resultaten i samtliga artiklar. Genom hela arbetet har jag varit noga med att hänvisa till författare. Innehållet i artiklarna har framförts under ”presentation av artiklar” (se bilaga 2). Alla inkluderade artiklar har varit kritiskt granskade.

6 RESULTAT

I resultatet har jag sammanlagt inkluderat 8 artiklar. De artiklar som jag har valt att inkludera i mina resultat är sådana som behandlat specifika metoder som kan bidra till social inklusion för barn med autismspektrumtillstånd. Jag har delat in artiklarnas huvudteman i tre olika kategorier: social inklusion och beteende, lek och aktivitet och pedagogiska miljöer. Orsaken till att dessa teman varit så centrala i artiklarna är deras relevans i barnet med autismspektrumtillståndets liv. Social interaktion och socialt beteende tillhör kärnproblematiken och därför läggs det stor vikt på hur man kan stöda barnet till detta. Lek och aktivitet har visat sig vara av stor betydelse, inte bara för utvecklingen, utan även för språket och kommunikationen. I pedagogiska miljöer spenderar barnet en stor del av sin tid och därför är det viktigt att de professionella, som möter barnet där, har kunskap om hur de på bästa sätt ska möta barnets behov.

6.1 Presentation av artiklar

I studien "Increasing Appropriate Social Interactions of children with Autism Spectrum Disorders using Social Stories" skriver Scattone et al. (2006) undersöktes tre barn som nyligen blivit diagnostiserade inom autismspektrumet. De var mellan 8 och 13 år. Ett av barnen, som i artikeln kallas Steven, går i särklass tillsammans med 4 andra barn med funktionsnedsättningar. Hans tal är begränsat men han kan svara på vissa frågor, t.ex. vad han vill leka med. Han kan även namnet på en del leksaker. Steven lekte eller interagerade sällan med andra under rasterna. Det andra barnet som deltog var Drew, en trettonårig pojke som var integrerad i en allmän klass. Han fick lite stöd i matematik. Han har ett utvecklat tal och kunde svara på frågor som riktades till honom. Drew tog dock sällan själv initiativ till några konversationer. Under lunchen kunde Drew ta initiativ till social interaktion men det var för det mesta olämpliga gester eller kommentarer. Den tredje deltagaren, Billy, var en pojke med autismspektrumtillstånd som var fullt integrerad i en allmän klass. Han var självgående, men hade lite svårigheter med finmotoriken. På rasterna höll han sig mest för sig själv. Han konverserade inte med de andra kamraterna utan pratade för det mesta med sig själv eller reciterade dialoger tagna ur Disney-filmer. Ste-

ven och Billy fick sina sociala berättelser lästa för sig en gång om dagen, cirka fem minuter. Drew läste sin sociala berättelse för läraren en gång om dagen, också cirka fem minuter.

I Scattone et al. (2006) undersökning så utvecklades en individuell social berättelse för varje elev, som beskrev några viktiga aspekter av fri lek och rasterna. De förklarade vad eleverna med autismspektrumtillstånd förväntades göra och svara när de skulle interagera med de andra eleverna. Första gången den sociala berättelsen lästes för barnet, så kontrollerade läraren att barnet hade förstått historien. Detta kollades genom att ställa ett par förhandsutvalda förståelsefrågor som barnet skulle besvara med 100 % noggrannhet. Barnens beteende och utveckling observerades sedan av objektiva observatörer 10 minuter under frilek, tre gånger i veckan i 11 veckor. Även lärarna fick genomgå ett test för att utvärderas och se om de klarade av att läsa den sociala berättelsen för barnet.

Resultatet i Scattone et al. (2006) visar att Stevens sociala interaktion med de andra eleverna, inte hade blivit mycket lämpligare. Procenten hade stigit från 1 % till 4 %. Steven hade dock mycket osociala klasskamrater som inte tog kontakt med honom. Han hade under två tillfällen iakttagits initiera ett förslag till lek till en klasskamrat, varpå kamraten hade svarat nej. Detta hade i sin tur lett till negativt beteende hos Steven, såsom skrik och kastning av leksaker. Hos Drew hade störst förändring skett sedan introduktionen av den sociala berättelsen. Den sociala interaktionen hade stigit från 7 % till 39 %. Han hade förut varit motiverad att ta social kontakt men sättet han gjorde det på ansågs inte vara lämpligt. Efter experimentet uppförde han sig på ett mer socialt accepterat sätt och interagerade med sina klasskamrater på rasterna. Den sista pojken, Billy, hade uppvisat viss positiv förändring i den sociala interaktionen under experimentets process. Hans utveckling hade gått från 13 % till 28 %. Hans framgång visade sig dock först på slutet så skribenterna som utförde studien anar att större framgång kunde ha uppnåtts om experimentet hade fortsatt under en längre tid.

”Social Behaviors Increase in Children with Autism in the Presence of Animals Compared to Toys” är en undersökning utförd av O’Haire et al. (2013). Syftet med studien var att

undersöka interaktionen mellan barn inom autismspektrum och en vuxen och deras kamrater utan särskilda behov och jämföra den i närvaro av djur med leksaker.

Som metod använde sig O'Haire et al. sig av observation. Det var 99 barn från 15 olika klassrum i 4 olika skolor som mötte inklusionskriterierna. De delades in i grupper på 3 (1 barn med autismspektrumtillstånd och 2 barn utan särskilda behov). Alla grupper spelades in på videokamera under 3 stycken 10-minuters sessioner av fri lek med leksaker, och lika många sessioner av fri lek med två marsvin närvarande. Två stycken objektiva observatörer analyserade sedan barnens beteende.

I resultatet av O'Haire et al. (2013) studie framkom det att barnen inom autismspektrumet uppvisade mera socialt närmande i sitt beteende, såsom tal, tittande mot ansikte och fysisk kontakt, när djuren var närvarande. De fick då även fler sociala närmanden av de andra barnen. Alla barnen uppvisade också andra sociala gester såsom leenden och skratt och mindre självfokuserat beteende. Färre beteenden med negativ inverkan såsom att rynka pannan, gråt och gnäll förekom också i närvaro av djuren, jämfört med i närvaro av leksakerna.

Ostmeyer & Scarpa (2012) gjorde i sin studie "Examining School-based social skills program needs and barriers for students with high-functioning autism spectrum disorders using participatory action research" en PAR (Participatory action research) där de 16 deltagarna fick ingå i två olika fokusgrupper. PAR-metoden har som mål att utveckla åtgärder som tar hänsyn till de åsikter och idéer befolkningen har som direkt berörs av problemet. Undersökningen utfördes i en mellanstadieskola, i en klass med full inklusion av elever med särskilda behov. De som inte hade möjlighet att delta på fokusgruppernas träffar, fick komma på ett individuellt möte. Deltagarna bestod av 2 föräldrar till barn med autismspektrumtillstånd och 14 stycken ur skolans personal (lärare, specialpedagoger, rektor, kurator och övrig personal). Varje möte som hölls var ca 60-90 minuter. På mötena klargjordes definitioner av sociala färdigheter, hur bristen av dem kan påverka studieresultat och om tillvägagångssätt för att uppnå dessa färdigheter. Mötet avslutades med en enkät och en ledd diskussion om hur ett program för att träna social kompetens kan implementeras i skolan.

Utöver fokusgrupperna så studerades två elever med autismspektrumtillstånd för att bättre förstå de underskott av sociala färdigheter som existerar hos eleverna, samt hur de bemöts i klassrummet. Eleverna gick i fjärde respektive femte klass. De observerades i klassrummet 6 gånger och varje session varade från 1,5-3 h. Observationerna ägde rum under lektioner, grupparbeten och självständigt arbete, men även under raster och gymnastik. Forskarna ville se huruvida eleverna deltog under lektionen och följde anvisningar. (Ostmeyer & Scarpa 2012)

Ostmeyer & Scarpas (2012) resultat visade att det i fokusgrupperna konstaterades att personal bör utbildas om autismspektrumtillstånd, barnens kamrater bör informeras om autismspektrumtillstånd samt läras specifika strategier som de kan använda för att ta kontakt. Det rådde konsensus om att det behövdes social färdighetsträning i skolan och deltagarna ombads värdera hur troligt det var att de skulle använda sig av träningen om den införlivades, vilket värderades som högst sannolikt. Det fanns också en viss oro från personalens sida att varken tid eller resurser fanns för att genomföra detta. De ansåg dock att det kunde vara genomförbart om de kunde implementera detta i klassrummet på ett sätt som blev naturligt i lektionssammanhanget, såsom att modifiera läroplanen för eleverna med autismspektrumtillstånd och lektionsplaneringen i övrigt. På detta sätt skulle det inte gå för mycket tid utanför lektionstid och pedagogerna skulle inkludera hela klassen också istället för att endast fokusera på ett specifikt barn. Barnen som observerades visade svårigheter i att koncentrera sig på lektionen. Lärarna hade svårigheter att hantera barnen när de inte ville utföra skolarbete och tomma hot gavs. Ett av barnen hade en assistent som även avslutade arbetet åt eleven. De andra barnen i klassen visade sig välvilliga gentemot barnen med autismspektrumtillstånd och förhöll sig positiva, men ibland bidrog deras respons till en ökning av det olämpliga beteendet.

I studien "Increasing Social Interaction Using Prelinguistic Milieu Teaching With Nonverbal School-Age Children With Autism" skriven av Franco et al. (2013) så undersöker författarna om icke-verbala barn med autism kan få ökad social interaktion genom att använda sig av en metod som kallas "Prelinguistic Milieu Teaching" (PMT). PMT-metoden används i en miljö (helst i det egna hemmet) och i en situation där barnen har naturligt tillträde att använda sig av gester för att uppmärksamma ett objekt eller en

händelse. Metoden är en tidigt ingripande metod som har studerats för att öka språkutvecklingen hos små barn med språkförseningar.

Syftet med Franco et al. (2013) studie var att försöka hjälpa barnen att, med hjälp av bestämda lekrutiner, skapa ett ramverk för att utveckla och upprätthålla sociala interaktioner med sina kommunikationspartners. Metoden var observation. De observerade sex stycken icke-verbala barn med autism i åldrarna 5-8 år. Alla barn som deltog hade visat ett stort underskott i att initiera och upprätthålla sociala interaktioner. Barnen fick lära sig att engagera sig i det sociala samspelet genom framträdande lekar. PMT användes för att lära barnen att avsiktligt kommunicera, med vuxna, under dessa lekar. Samtliga PMT-sessioner ägde rum i barnens egna hem med en förälder, eller annan övervakare, närvarande. Alla leksaker som användes var barnens egna och därmed mycket bekanta. Föräldrarna hade innan sessionerna fått komma med förslag och rekommendationer på lekar. Detta under en intervju med föräldern eller under förobservation av hur barnet leker. Alla sessioner varade 25-30 minuter och alla barn fick 14 lektillfällen, 2 stycken i veckan

Bedömningen gjordes 4-6 veckor efter den sista sessionen avslutats. Resultatet av studien visade att alla barn utvecklade sin förmåga att klara av sociala interaktioner. Detta framkom av ett ökat antal initiativtagande till social interaktion under lekarna. Detta var en betydelsefull förändring då många av barnen inte deltagit i lekar initierade av föräldrarna innan behandlingen. (Franco et al. 2013)

Karen Guldberg (2010) redogör i sin artikel "Educating children on the autism spectrum: preconditions for inclusion and notions of "best autism practice" in the early years" för hur de bästa lärandemiljöerna, med målet att inkludera barn med autismspektrumtillstånd, ser ut. Hennes artikel är ett sammandrag av flera empiriska studier. Hon skriver att barn med autismspektrumtillstånd har utmaningar med social förståelse vilket bidrar till svårigheter med social interaktion i barnets närmiljö. De kanske uppvisar olämpliga känsloreaktioner och har svårt att se saker ur andras perspektiv. Stöd till förståelse av kroppsspråk, ögonkontakt, känslor och förståelse av andra människor är ofta nödvändig.

Guldborg (2010) skriver att någonting som har visat sig vara mycket hjälpsamt för ett barn med autismspektrumtillstånd är s.k. gynnsamma miljöer. En ”autismvänlig” miljö baseras på barnets subjektiva behov med fokus på social förståelse och kommunikation. Den bör även vara välstrukturerad, utvecklande och gärna ha visuella stöd. Utöver den fysiska miljön behövs en anpassning av språket, kommunikationen och den sociala interaktionen. Ett exempel kan vara att minska på mängden ord och istället använda sig mer av nyckelord och att ge barnet tid för bearbetning under en konversation. Vad gäller språket är det även viktigt att aktivera barnet till både artikulation och gester och kroppsspråk. Att barnet imiterar objekt har visat sig ge betydande ökningar i språket och kommunikationen. (Guldborg 2010)

Ett gott samarbete mellan föräldrar och personal har visat sig vara betydelsefullt för barnets utbildning. Familjer behöver vara involverade då studier har visat behovet av större föräldraengagemang. Olika yrkesgrupper som arbetar med barnet med autismspektrumtillstånd, behöver vara i kontakt med varandra eftersom övergångar kan vara svåra för barnet. Detta i och med att det är ytterst viktigt med rutiner och konsekvent och tydlig vardag för barnet. (Guldborg 2010)

Guldborg (2010) beskriver att sociala kontakter med typiskt utvecklande barn är viktigt för att barnet med autismspektrumtillstånd ska lära sig socialt samspel med och genom dem. Studier visar att dessa barn uppvisar mer socialt initiativtagande i mindre grupper. Barnen kan undervisas i lekfärdigheter i en kontrollerad och strukturerad miljö, varpå de sedan får möjlighet att använda sig av dessa färdigheter i en session av fri lek. Även detta visade sig bidra till ökat engagemang till social interaktion. Barnen intog en mer aktiv roll i leken med andra barn, speciellt när de tilläts göra val i leken. Även att leka lekar enligt det tema som rör barnets intresse har visat sig vara effektivt för att motivera och engagera barnet med autismspektrumtillstånd.

I artikeln ”Using Music to Decrease Off-Task Behaviors in Young Children With Autism Spectrum Disorders” undersöker Dieringer & Porretta (2013) huruvida barn med autismspektrumtillstånd kan bli mindre distraherade under utförande av skoluppgifter,

med hjälp av musik. Två 4-åriga barn deltar i undersökningen. Barnen hade svårigheter att sitta still och aktivt delta i spel och dylikt, tillsammans med sina kamrater.

Dieringer & Porretta (2013) utförde en experimentell undersökning – en interventionsstudie som heter single-subject design. Metoden går ut på att observera den enskilda individens beteende och utvärdera effekten av en specifik intervention. I denna studie jämfördes en så kallad baseline (A) vilket innebar ingen musik, och interventionen (B) som hade musik. Under baselinen (A) så angavs verbala instruktioner och fysiska anvisningar till ett antal grovmotoriska aktiviteter (såsom att röra sig som olika djur med en bönpåse balanseras på olika kroppsdelar) till barnen individuellt. Under interventionen (B) så gavs samma information, fast med musik med sångtexter och instrument ackompanjering. Åldersadekvat musik användes. Sessionerna var 20-23 minuter långa, ägde rum tre gånger i veckan och fortskred under en 10-veckors period. Alla sessioner filmades och ägde rum i en stor sal, i en lokal förskola, tillägnad aktivitet för att träna grovmotoriken. Ett validerat verktyg användes för att, var tionde sekund, identifiera off-task beteenden som deltagarna eventuellt uppvisade. Efter varje session så räknades och sammanställdes alla dessa beteenden. (Dieringer & Porretta 2013)

Det framkommer i resultaten i Dieringer & Porretta (2013) att båda deltagarna uppvisar betydligt mindre off-task beteende under interventionen, d.v.s. när musiken var på. Off-task beteendet hade minskat med 33 % respektive 18 % i jämförelse med baseline. Musik kan alltså vara användbart att nyttja som en extra auditiv stimulans och den ger ytterligare struktur i miljön. Detta kan bidra till att ett barn med autismspektrumtillstånd håller sig fokuserade på en uppgift tills den är avslutad. Det är viktigt att musiken är ålders- och utvecklingsanpassad för att underlätta fullföljandet av uppgiften. Vid användning av musik är det även betydelsefullt att utövaren är observant för barnens reaktioner, för att säkerställa att deras upplevelser är förmånliga för verksamhetens lärandemål. Även andra faktorer spelar roll, som tempo, texter och volym.

I artikeln ”Environmental fit – A model for assessing and treating problem behavior associated with curricular difficulties in children with autism spectrum disorders” av Bla-

keley-Smith et al. (2009) var syftet att se huruvida problembeteenden hos barn med autismspektrumtillstånd var kopplade till deras studieframgångar. För att förändra ett beteende så kan man göra en funktionell beteendeanalys vilket består av tre delar: hitta antecedenten, dvs. det som eventuellt utlöser beteendet, se vilka konsekvenserna av beteendet blir och se till de faktorer som kan förhindra eller förändra förbindelsen mellan handling och konsekvens. Dessa faktorer är då ofta miljöfaktorer av olika slag, såsom sociala, fysiska eller fysiologiska. Ett exempel som tas upp i studien är om barnet utsätts för en jobbig eller obehaglig situation såsom en svår skoluppgift eller brist på val bland uppgifter, blir konsekvensen att barnet flyr från situationen. När problembeteendet (det beteende man vill förändra) och orsaken till det har klarlagts, gäller det att ingripa i dessa situationer för att främja kompetensutvecklingen och förbättra livskvaliteten hos barnet. Forskare har undersökt effekten av modifiering av läroplanen, genom att se huruvida barnets problembeteende minskat. Detta eftersom att det har blivit fastställt att obalans mellan elevens kompetens och läroplanens krav, varit en av huvudorsakerna till problembeteende. Denna förändring i skolsystemet skedde alltså i allmänna skolor.

I denna studie av Blakeley-Smith et al. (2009) studerades 6 stycken barn med autismspektrumtillstånd, som är integrerade i allmänna klassrum. Hälften av barnen hade finmotoriska svårigheter (greppa en penna, bilda bokstäver och hålla lämpligt avstånd mellan dem) och andra hälften akademiska svårigheter (uppsatsskrivning). Yngsta barnet var 4 år och 8 månader och äldsta barnet var 13 år och 4 månader. Uppgifterna valdes ut på basen av vilka svårigheter barnen hade. Uppgifterna som valdes hade också haft en negativ inverkan på barnen i den bemärkelsen att de hade framkallat problembeteende som i sin tur påverkat barnens framgång i skolan och den sociala inklusionen negativt. Det fanns kriterier för hur stora problembeteendena skulle bli för att sessionen skulle behöva avslutas. Till de större problembeteendena hörde t.ex. slag, sparkar och knuffar och till de mindre hörde t.ex. svordomar, skrik i mindre än fem sekunder och stampningar med fötterna i golvet. Resultatet av studien visade att, även här, så reducerade modifieringar av läroplanen problembeteendet hos de 6 barnen med autismspektrumtillstånd. De klarade även bättre av att slutföra de givna uppgifterna korrekt och hade ett bättre humör.

I sin doktorsavhandling ”Att utmana erfarenheter – Kunskapsutveckling i en forsknings-cirkel” skriver Fia Andersson (2007) om problematiken med att placera barn med autismspektrumtillstånd, och barn med andra diagnoser, i särklasser. Grundskolan är för det mesta väldigt flexibel i sin undervisning så formellt sätt borde det inte finnas några hinder för barnen med autismspektrumtillstånd att ingå i allmänna undervisningsgrupper. De bör åtminstone kunna ta del av en större del av undervisningen i allmänna klassrum, även om de ingår i en grupp med specialundervisning. Verkligheten är dock ofta den, att barnen som en gång placerats i en särskild grupp, blir där utan att andra alternativ prövats.

Andersson (2007) skriver att problemet med att ge barnet en diagnos och placera barnet i en särskild grupp med specialundervisning, är att synen på barnet kan förändras. Professionella som arbetar med barnet ser barnet utifrån diagnosen istället för personligheten. Noggrant utformade, rutiner, arbetssätt och metoder för att gynna barnets akademiska utveckling skapas. Detta kan utgöra ett dilemma i det avseendet att barnet kategoriseras utifrån någonting avvikande. Andersson skriver att de professionella istället borde inta en nyfiken inställning till barnet. Det anses vara en nödvändighet att testa barn för att fastställa diagnoser, detta för att få extra resurser till skolorna. Istället för att se till skolans bristande möjlighet till att undervisa alla barn så flyttas problemet över på individnivå, d.v.s. till det enskilda barnet.

En bedömning som framkommer i Anderssons (2007) avhandling, är att de professionella inte samarbetar i lika stor utsträckning som vore möjligt. Istället för att gemensamt diskutera hur de på bästa möjliga sätt ska nå ut till alla barn så söker de kunskap utanför verksamheten. De går kurser och utbildningar för att få lärdom om hur och med vilka metoder de bör arbeta med barnen. Risken finns då att de fastslår att det finns ett visst pedagogiskt tillvägagångssätt för att arbeta med vissa barn. Hon skriver att denna kunskap förvisso är bra, men de professionella som arbetar med barnen med autismspektrumtillstånd redan besitter mycket kunskap av värde. Det som istället behövs är kunskapsmöten på den egna verksamheten, där de olika yrkesgrupperna tillsammans kan diskutera arbetet med barnen med autismspektrumtillstånd. Hon skriver vidare att det bör vara varje skolas uppgift att fatta beslut om vad som är bäst för barnet med autismspektrumtillstånd och se till att nödvändiga resurser införskaffas.

6.2 Social interaktion och beteende hos barn med autismspektrumtillstånd

Scattone et al. (2006) skriver att fler än ett dussin studier har påvisat den positiva effekten av Sociala berättelser. Sociala berättelser är korta historier som kan bidra till ökad social interaktion och socialt beteende hos barn med autismspektrumtillstånd. Dessa berättelser lär barnen de relevanta komponenterna i specifika situationer. De fokuserar på att beskriva och förklara sociala signaler, såsom stickreplik, i olika situationer samt visar en lämplig respons i olika sammanhang. Det har visat sig att dessa berättelser minskar olämpligt beteende såsom aggression och skrik. Forskning har även visat att sociala berättelser minskar vredesutbrott, fusk och negativa kommentarer under spel. Metoden har även kommit väl till pass i andra situationer, såsom i syfte att assistera ett litet barn att sova i sin egen säng. I artikeln framkommer också att när personer som arbetar med barn med autismspektrumtillstånd ska använda sig sociala berättelser, är det viktigt att en tid hålla sig till en och samma historia. Vid användning av flera olika berättelser på samma gång, har det visat sig vara mindre effektivt och den sociala interaktionen kan till och med minska. Det kan även vara nödvändigt att använda sig av en eller flera andra metoder kombinerat med sociala berättelser när målet är något så komplext som social interaktion.

O'Haire et al. (2013) skriver att tidigare forskning har påvisat den positiva effekten av djurnärvaro. Det har visat sig att den uppmuntrar till social interaktion mellan människor. T.ex. när en person är ute och går med sin hund är det mer troligt att främlingar initierar ett samtal eller dylikt, än när personen går ensam. En liknande effekt har dokumenterats när en person sitter ensam på en bänk med en kanin eller en sköldpadda. Detta ”sociala smörjmedel” kan vara extra viktigt för personer med en funktionsnedsättning då det kan ha en normaliserande effekt och på ett naturligt sätt uppmåna till social kontakt. Det har också visat sig att om det finns ett djur i hemmet till barnet med autismspektrumtillstånd, så är empatin och ett prosocialt beteende starkare. Ett bättre humör och välmående finnes också bland de positiva effekterna med att ha ett djur i hemmet hos dessa barn. Det har dock konstaterats att effekterna blir betydligt positivare när det handlar om mindre djur, såsom hund och katt istället för större djur, såsom häst.

Undersökningen som gjordes av O'Haire et al. (2013) visade att barnen som deltog, visade ett mer socialt förhållningssätt gentemot sina kamrater med djuren närvarande. De kommunicerade, tittade på kamraternas ansikten och skrattade mer. Samtidigt minskade det negativa beteendet. De grät och skrek och gnällde mindre. Konklusionen blev att förekomsten av djur i närvaron av barn med autismspektrumtillstånd kan öka den sociala interaktionen avsevärt.

Ostmeyer & Scarpa (2012) skriver att med en stor ökning av autismspektrumtillstånd de senaste åren så ser pedagoger mer av dessa barn i allmänna klassrum än någonsin förut. Målet är att uppnå full inklusion för barnen. Även om IQ-nivån hos barn med autismspektrumtillstånd (speciellt högfungerande autism) är normal eller högre, så är barnen i behov av särskilt stöd. Om dessa behov inte blir mötta så kan detta förhindra barnet med autismspektrumtillstånd att uppnå inklusion. De behöver särskilt mycket stöd för att klara av att hantera sociala situationer. Lektionerna i klassrummet t.ex. är en social händelse och får barnen inte stöd där, så påverkar det deras akademiska framgång. I studien framgår också att barn med autismspektrumtillstånd ofta blir avvisade av jämnåriga kamrater då deras sociala kompetens vanligtvis är mycket tafatt. Därför är det av stor vikt att lära barnen hur de ska bete sig i olika sociala miljöer. Lärandet bör ske i de naturliga miljöerna och inte i särskilda grupper med målet att lära barnen sociala färdigheter. Detta eftersom generalisering av inlära kompetenserna är svåra för barnen med autismspektrumtillstånd. I studien framkom även det centrala i att undervisa personal om autismspektrumtillstånd så att de förstår hur stort stöd eleverna behöver. Att även lära de övriga barnen om autismspektrumtillstånd och specifika strategier för att ta kontakt med eleverna med funktionsnedsättningen är viktigt.

Guldborg (2010) presenterar i sin artikel flera olika tillvägagångssätt för att barn med autismspektrumtillstånd ska uppnå inklusion. Barnet behöver stöd för att förstå att andra människor upplever känslor på olika sätt. Hjälpen med icke-verbala kommunikationsmedel, såsom ögonkontakt, är ofta nödvändig. Dessa kan vara ett hinder för att barnet med autismspektrumtillstånd ska vara och känna sig inkluderat. Det finns dock en otrolig mångfald i svårighetsgraden av problematiken. När den professionella känner till kärnproblematiken hos barnet så är det av stor vikt att fokusera på varje barn som en unik individ.

Att se barnets individuella styrkor och intressen (istället för att fokusera på svagheter och beteendeförändring) ligger som grund för effektiva åtgärder. Den som arbetar med barnet med autismspektrumtillstånd behöver komma ihåg att utvecklingen till en viss del kan se ut som andra barns utveckling, men att stor del av utvecklingen också tar en helt annan riktning. Barnet kan vara mycket kunnig inom ett visst område men dessa färdigheter motsvaras oftast inte av lika hög kompetens inom andra områden.

6.3 Lek och aktivitet hos barn med autismspektrumtillstånd

Barn med autismspektrumtillstånd har ofta förseningar i leken, i den bemärkelsen att de leker efter väldigt stela rutiner och regler. Studier har visat att strukturerade insatser kan påverka leken på ett positivt sätt. När de leker i strukturerad miljö så bidrar detta till att barnen blir mer självgående i leken och klarar av att göra egna val. De leker med andra barn och mer aktivt. (Guldborg 2010)

Franco et al. (2013) undersöker huruvida Prelinguistic Milieu Teaching- metoden (PMT) ger icke-verbala barn med autismspektrumtillstånd ökad social interaktion. PMT-metoden är utvecklad för att stödja barn med språkförseningar i deras språkutveckling. Den går ut på att barnet i en naturlig miljö, exempelvis det egna hemmet, leker inom ramen av förutbestämda lekrutiner. Barnet känner sig tryggare i hemmiljön och har därför bättre tillträde att använda sig av gester för att uppmärksamma vad som händer och sker. Syftet med detta är att få en ökad och längre varande kommunikation med barnet. Det framkom att denna lekmetod fick barnen att initiera social kontakt. En bedömning var att barn med autismspektrumtillstånd blir stressade av rutinlös lek och känner sig tryggare när det finns ramar för leken. Därmed den ökade sociala interaktionen.

6.4 Pedagogiska miljöer för barn med autismspektrumtillstånd

"Autismvänliga" miljöer är någonting som Guldborg (2010) redogör för i sin artikel. Det innebär en gynnsam miljö för barnet med autismspektrumtillstånd där fokus ligger på barnets kommunikation och förståelse. Det är den professionellas ansvar att stödja barnet

med autismspektrumtillstånd så att en förvirrande värld känns förståelig. Att som pedagog tänka på hur man kommunicerar med barnet är också viktigt. Det kan vara hjälpsamt att använda sig av ett lättare språk med kortare meningar och mer tyngd på nyckelorden i det man försöker få sagt. Även den fysiska miljön bör vara tydlig och välstrukturerad med visuella stöd. Det är viktigt att aktivera barnets gester och kroppsspråk och att barnet imiterar objekt då detta har visat sig vara betydande för barnets utveckling av språk och kommunikation.

Guldberg (2010) skriver även att samarbetet mellan skola och föräldrar är en viktig aspekt i studieframgången för barn med autismspektrumtillstånd. Föräldrarnas kunskaper om sitt barn är ovärderliga. De bör vara delaktiga i målsättningar för barnet och val av metodanvändning. Brist på detta har varit ett hinder för inklusion i skolorna. Förutom samarbete med föräldrarna så finns ett stort behov av mångprofessionellt arbete.

I artikeln av Dieringer & Porretta (2013) undersöker de hur musik kan hjälpa barn med autismspektrumtillstånd som lätt blir distraherade i skolan, att avsluta sina skoluppgifter. Det konstaterades att musik hjälpte barnen att hålla sig koncentrerade och att bättre fokusera på en och samma uppgift. För att denna metod ska fungera behöver musiken vara lämplig för barnets ålder och utveckling. Musik kan användas för att få barnets uppmärksamhet. Exempelvis kan musik användas som start- och stoppsignal, vid övergången från en aktivitet till en annan. Om barnets respons till musiken inte är positiv bör utövaren vara noga med att justera musiken eller aktiviteten för att säkerställa barnets framgång.

Blakeley-Smith et al. (2009) skriver i sin artikel att antalet barn med autismspektrumtillstånd som integreras i allmänna skolor ökar. Detta ger nya utmaningar för lärare och föräldrar och det är viktigt att de samarbetar för att barnen ska uppnå framgång i skolan. I artikeln framgår att Skinners undersökning från 1983 har gett bättre förståelse för hur miljön påverkar beteendet. När ett så kallat problembeteende (och konsekvenserna av det) hos barnet har identifierats, kan man med hjälp av denna förståelse, hitta orsaken till det. I skolan är det ofta nödvändigt att modifiera läroplanen för ett barn med autismspektrumtillstånd, om ett problembeteende uppkommer. Ett problembeteende kan t.ex. vara skrik, sparkar, svordomar osv. Vanligtvis är det en för svår uppgift eller brist på valmöjligheter

bland uppgifter som skapar obehag hos barnet och som i sin tur leder till ett s.k. problembeteende. Modifiering av läroplanen har varit att till exempel minska på skoluppgifter och deras innehåll samt att förkorta längden på uppgifterna. Även hur lärarna presenterat uppgiften och instruerat eleverna med autismspektrumtillstånd har varierats. Då detta gjordes så klarade eleverna med autismspektrumtillstånd av att på ett mycket mer effektivt sätt avsluta sina uppgifter. De gjorde även detta med minskat problembeteende.

Fia Andersson (2007) beskriver problemet med att barn med autismspektrumtillstånd ofta placeras i särklass även om möjligheten skulle finnas för dem att integreras i allmänna skolgrupper. Det är riskfyllt att diagnostisera ett barn och sedan placera barnet i en grupp för elever med specialundervisning, då detta ofta förändrar synen på barnet. Det har visat sig att den professionella ser diagnosen istället för barnet. Då olika metoder och arbetssätt utformas för att barnet ska nå studieframgång så klassificeras barnet som någonting avvikande. Det finns en överdriven besatthet av att diagnostisera och placera barn med s.k. ”avvikande beteende” i fack. Den professionella bör istället förhålla sig nyfiken och intresserad av barnet. Problemet bör inte läggas på barnet utan på skolans möjligheter att undervisa alla barn.

Mångprofessionellt arbete är en tillgång som inte utnyttjas i så stor utsträckning som kunde vara möjligt. Olika yrkesgrupper som arbetar med barnet med autismspektrumtillstånd bör samarbeta för goda resultat. De innehar alla värdefulla erfarenheter och kunskap om huruvida man bör jobba med barnen. Det finns inte endast ett sätt att gå till väga i detta pedagogiska arbete. Därför är s.k. kunskapsmöten, där de olika professionerna kan diskutera och utbyta kunskap, en metod för att eleverna ska uppnå framgång. (Andersson 2007)

7 ANALYS

I detta kapitel jämför jag de resultat jag fick fram med den teoretiska referensram och tidigare forskning som jag valt. Madsens (2001) fem kompetenser kommer att stå som ram och jag kommer att se vilka metoder som går under vilka kompetenser.

7.1 Socialpedagogiskt arbete med barn med autismspektrumtillstånd

Diagnoser inom autismspektrumet ökar och fler barn inom autismspektrumtillstånd integreras i de allmänna skolsystemen. Detta innebär att det blir allt viktigare att för skolorna att anpassa sina läroplaner efter dessa barns särskilda behov. Eftersom barn med autismspektrumtillstånd har ett annorlunda sätt att förstå och tolka information så är det ytterst viktigt att de får tillräckligt med pedagogiskt stöd och hjälp. Om stödet blir bristande så finns det en stor risk att skolresultaten blir lidande. (Autismforum 2003)

7.2 Den produktiva kompetensen i arbetet med barn med autismspektrumtillstånd

Den produktiva kompetensen innebär socialpedagogens förmåga att använda händerna för att hålla sig skapande. Den professionella bör klara av att omforma sin omgivning och förhålla sig skapande. Det är även viktigt att socialpedagogen inser vilka begränsningar hon har och erkänner när hon inte har de kunskaper som krävs för situationen. Då bör den professionella klara av att forma om det som inte fungerar och ta till andra hjälpmedel. (Madsen 2001:228)

I praktiken kan det enligt Blakeley-Smith et al. (2009) finnas behov av den produktiva kompetensen när ett barn med autismspektrumtillstånd integreras i allmänna klassrum och läroplanen behöver modifieras för att motsvara barnets subjektiva behov. Det har visat sig att alltför långa och svåra uppgifter skapar obehag och får barnet att förlora koncentrationen. Följaktligen kan detta leda till att barnet blir aggressivt, både fysiskt och verbalt, eller flyr från situationen. Detta problembeteende kan även uppkomma om barnet upplever brist på valmöjligheter gällande skoluppgifterna. Att minska skoluppgifterna och längden på dem har visat sig minska på dessa beteenden. En annan färdighet inom denna dimension är att kunna omforma uppgifter vilket också är viktigt i denna fråga. Pedagogen bör kunna variera sitt sätt att presentera uppgiften för eleven med autismspektrumtillstånd då det har visat sig att uppläggningsen av presentationen har stor betydelse för hur effektivt barnet avslutar sina uppgifter.

Att kunna skapa en miljö som känns trygg för barnet med autismspektrumtillstånd är ytterst viktigt. För ett barn som upplever världen olikartad och som ser och tolkar den på ett annorlunda sätt än andra, uppstår förvirring. Då är det pedagogens ansvar att göra omvärlden förståelig och stabil. Den fysiska miljön bör ha tydliga rutiner och vara välstrukturerad. (Guldberg 2010)

7.3 Den expressiva kompetensen i arbetet med barn med autismspektrumtillstånd

Det finns många andra sätt att uttrycka sig och det man känner än genom det talade språket. Att använda sig av kroppsspråk är ett användbart uttrycksmedel. För de som inte kan eller vill uttrycka sig verbalt så är det viktigt att socialpedagogen kan hitta andra sätt som kan ge information om individens kunskap och erfarenheter. (Madsen 2001:229)

Den expressiva kompetensen är viktig när socialpedagogen behöver få kontakt med en klient på andra sätt än genom verbal kommunikation. Det kan handla om ett barn som inte till fullo kan uttrycka sig verbalt eller som inte vill prata om saker som har skett eller sin livssituation. Barnet med autismspektrumtillstånd kan behöva hjälp med att uttrycka sig via kroppsspråk och deras gester och objektimitation bör få stöd att aktiveras. Detta är viktigt för barnets utveckling av språket och kommunikationen. (Guldberg 2010) Det kan också vara så att socialpedagogen vill frambringa ett beteende eller en känsloreaktion hos barnet och då är det viktigt att klara av att hitta andra sätt att uttrycka sig på tillsammans, än genom det talade språket. Ett exempel på detta är genom musik. Enligt Dieringer & Porretta (2013) har visat sig att musik är ett mycket hjälpsamt uttrycksmedel som passar nästan alla. Musik kan hjälpa barnet med autismspektrumtillstånd att hålla sig koncentrerad t.ex. på skoluppgifter. Den kan också vara användbar för att fånga barnets uppmärksamhet eller för att signalera att en aktivitet byter till en annan.

Lek är också ett uttryckssätt som kan vara väldigt praktisk när man jobbar med barn. Yngre barn som inte talar eller kan ha en informativ konversation så kan visa mycket via leken. Man kan mötas i leken istället för i ett samtal. Det framkom i resultatet att barn

med autismspektrumtillstånd ofta har rutinmässig och monoton lek. För att på bästa sätt möta barnet i detta uttryckningssätt så behöver barnet ramar för sin lek. Då känner sig barnet tryggt. Strukturerad lek med tydliga rutiner och regler kan bidra till att barnet blir mer självständigt och lättare kan göra egna val. Vidare så bidrar detta till att barnet leker mer aktivt och med andra barn. (Guldborg 2010) Det har framkommit att vissa metoder, som involverar lek, finns för att stödja språkutvecklingen för barn med autismspektrumtillstånd. Prelinguistic Milieu Teaching har visat sig vara en metod som aktiverar barnet i leken och som uppmuntrar barnet till social kontakt. (Franco et al. 2013)

Närvaron av djur används mycket i arbete med människor. Den har visat sig vara lugnande för allt från personer med olika funktionsnedsättningar till äldre personer som lider av demens. O’Haire et al. (2013) har gjort en undersökning som påvisat att husdjur har positiv effekt på barn med autismspektrumtillstånd. Finns det ett husdjur i hemmet till dessa barn så är empatin ofta högre än hos andra barn med samma diagnoser. Välmående och humör blir också bättre. Det framkom också djurnärvaron uppmuntrade till kommunikation hos barnen. De tittade sina kamrater i ögonen och skrattade mer.

7.4 Den kommunikativa kompetensen i arbetet med barn med autismspektrumtillstånd

Den kommunikativa kompetensen står för pedagogens förmåga att närma sig klienten genom det talade språket. Denna kompetens är viktig när den professionella interagerar med andra människor. Det kan vara viktigt vid formandet av ömsesidiga relationer mellan socialpedagogen och klienten. För att detta ska ske bör det finnas en förståelse och ett samspel kommunikationspartnerna emellan. I samspelet finns ett givande och ett tagande. Det är viktigt att kunna tala men också att kunna lyssna och förstå klienten. (Madsen 2001:230–231)

Kommunikationen är viktig i allt socialpedagogiskt arbete. När man arbetar med barn med funktionsnedsättningar kan det vara viktigt att tänka på hur vi kommunicerar för att informationen ska uppfattas. I resultatet framkom att en väsentlig del av att göra vardagen mindre förvirrande för ett barn med autismspektrumtillstånd, är att anpassa språket efter

barnets förutsättningar. Exempelvis kan socialpedagogen använda sig mer av nyckelord istället för långa meningar då det annars kan vara svårt för barnet att avgöra vad i det som sägs som var viktigt. (Guldborg 2010)

Det har framkommit att social interaktion tillhör kärnproblematiken för ett barn med autismspektrumtillstånd. Socialt beteende och att interagera socialt med andra människor är någonting som barnen behöver hjälp med att lära sig. Oskrivna regler och sociala signaler behöver ofta läras in. Det finns olika medel för detta men sociala berättelser har påvisat en positiv effekt i detta sammanhang. Dessa berättelser fokuserar på att lära barnet kunskap och förmågor som är nödvändiga i sociala möten, såsom stickreplikor och passande respons i ett samtal. Denna metod har även visat sig minska oönskat beteende såsom skrik och aggressivt beteende. Även vredeutbrott, fusk och negativa kommentarer reduceras under spel med hjälp av sociala berättelser. (Scattone et al. 2006)

Kommunikationen mellan olika pedagogiska miljöer som barnet vistas i och föräldrar har visat sig vara en betydande aspekt, både för barnets studieframgång, och för att barnet ska känna sig tryggt. (Haney 2012; Guldborg 2010) Många pedagoger, som inte är utbildade specialpedagoger, har inte mycket kunskap om autismspektrumtillstånd. Detta bidrar till att barnet inte får det stöd och den hjälp som krävs för akademisk framgång. Därför är det av stor vikt att föräldrarna, som har ovärderlig kunskap om sitt barn, förmedlar den till skolan. De bör vara delaktiga i alla beslut som rör barnet, inklusive målsättning och metodanvändning. Även kommunikationen olika professioner emellan är viktig. (Guldborg 2010) Det framkom även i den tidigare forskningen att miljöbyte är svårt för barnet med autismspektrumtillstånd. Därför är det viktigt att barnet får hjälp och stöd med detta och att barnet får samma bemötande av alla professionella som arbetar med honom eller henne. (Haney 2012)

7.5 Den analytiska/syntetiska kompetensen i arbetet med barn med autismspektrumtillstånd

Detta fält representerar kunskap. De handlingar den professionella utför ska sträva efter en större klarhet om olika fenomen. Finns det oklarheter i socialpedagogens kunskap så kan det leda till oklara handlingar. Detta kan i sin tur förvirra klienten och bör därför undvikas. Även den professionella har begränsningar i sitt kunnande och det är av stor vikt att vara varse om dessa. Kunskapen som den professionella besitter bör alltid fungera som bakgrund för dennes handlingar. Socialpedagogen ska också ha kunskap om sina klienters livssituation. (Madsen 2001:231–232)

Denna kompetens används i praktiken då socialpedagogen behöver använda sin kunskap för att hjälpa barnet. Det kan även hända att hon behöver skaffa sig ny kunskap för att kunna stödja barnet med autismspektrumtillstånd. Som tidigare nämnt så kan många pedagoger behöver utbildas i vad autismspektrumtillstånd är för någonting och vilka stöd barnet med funktionsnedsättningen behöver. Det har framkommit i resultaten att den professionella förväntas ha en nyfiken inställning till barnet och inte fokusera för mycket på funktionshindret och begränsningarna som medföljer. Olika yrkesgrupper som arbetar med barnet med autismspektrumtillstånd bör sammankalla kunskapsmöten för att dela med sig av den kunskap och de erfarenheter de haft med barnet. Där kan de även tillsammans diskutera vilka metoder som varit framgångsrika och vilka de bör utesluta. (Andersson 2007)

Enligt Ostmeyer & Scarpa (2012) behöver barnet också få ta del av de professionellas och sina kamraters kunskap om hur ett socialt samspel fungerar. Barnet kan lära sig hur han eller hon ska bete sig i sociala miljöer och om icke-verbal kommunikation. Lärandet bör ske i naturliga miljöer. Det är svårt för ett barn med autismspektrumtillstånd att överföra de inlärd färdigheterna från en miljö till en annan. Det kan också vara till nytta att klasskamraterna lär sig om autismspektrumtillstånd och hur de på bästa sätt kan ta kontakt med barnet med funktionsnedsättningen.

7.6 Handlingskompetensen i arbetet med barn med autismspektrumtillstånd

Handlingskompetensen är den som Madsen (2001:234–236) kallar för den femte kompetensen. När man uppnått den femte kompetensen så innebär det att socialpedagogen lyckats integrera alla fyra kompetenserna i verksamheten.

Handlingskompetensen är den viktigaste av alla kompetenser eftersom den visar att den professionella klarat av att använda sig av alla kompetenserna på ett integrerat sätt. I socialpedagogiskt arbete så är det inte möjligt att endast använda sig av en av kompetenserna åt gången. Socialpedagogen kan t.ex. vara väldigt god inom den kommunikativa kompetensen men det kommer inte att gynna hennes arbete med klienter om hon inte använder sig av de andra kompetenserna också.

Mitt resultat visar att den socialpedagogiska handlingskompetensen är väldigt viktig i arbete med barn med autismspektrumtillstånd. Med hjälp av den kan den professionella arbeta på många olika sätt och se många möjligheter för att stödja barnet i sin framgång. Barn som har språket som kommunikationsmedel kan möjligtvis tala om vad han eller hon vill men har man inte talförmågan så är det bra att socialpedagogen kan förstå vad barnet behöver ändå. Den professionella behöver utarbeta den vardagliga miljön så den passar barnets behov, ha kunskap om autismspektrumtillstånd och samarbeta med föräldrarna. Socialpedagogen behöver också ha kunskap om barnets möjligheter till kommunikation och hitta ett sätt de kan förstå varandra på. Hon bör alltid se barnet som ett subjekt. Barnet är i första hand ett barn, funktionsnedsättningen är sekundärt.

Den femte kompetensen är det som blir individuellt hos varje socialpedagog. Personlighet och egenskaper spelar in och formar kompetensen. Även om socialpedagogen ska arbeta på ett sätt som passar henne själv bäst så är det viktigt att komma ihåg att det socialpedagogiska arbetet inte är självständigt. Den professionella kommer alltid att arbeta med andra så därför är det viktigt att kunna ta deras åsikter och idéer i beaktande. (Madsen 2001:234–236)

8 DISKUSSION

I detta kapitel kommer jag att se hur relevant min studie är för arbetslivet och granska den kritiskt. Syftet med detta examensarbete har varit att ge ökad kunskap om vilka möjligheter det finns till socialpedagogiskt arbete med barn med autismspektrumtillstånd och att stöda dem till social inklusion. Jag kommer även att diskutera mitt metodval och ge förslag på eventuell vidare forskning.

8.1 Resultatdiskussion

För att uppnå mitt syfte så formulerade jag i arbetets början två frågeställningar. Min första frågeställning var *Vilka utmaningar kan det finnas för barn med autismspektrumtillstånd att uppnå social inklusion?* Det har framkommit mycket tydligt att social interaktion hör till kärnproblematiken hos barn med autismspektrumtillstånd. Alla slag av sociala möten blir svårare att klara av när det finns utmaningar med att läsa av andra människors känslor, reaktioner, ironi, skapa ögonkontakt och mycket där till. Språksvårigheter eller ett uteblivet tal är heller inte ovanligt hos barn med autismspektrumtillstånd och då är den verbala kommunikationen inte alltid ett alternativ.

Mitt resultat visar att framgångsrika människorelationer bygger mycket på gemensamma intressen. Barn med autismspektrumtillstånd har ofta väldigt snäva och begränsade intressen och beteendemönster. De finner ro i fasta rutiner och kan ibland ha vissa beteendemönster som ter sig ovanliga för omgivningen. Exempel på detta kan vara upprepande rörelser med kroppen, såsom att vifta på händerna, eller med ett föremål, t.ex. snurra på hjulet på en leksaksbil. Detta stereotypa beteende och hinder i flexibilitet kan stå i vägen för utvecklingen och kan ta tid från andra aktiviteter som skulle kunna göras gemensamt med andra jämnåriga barn. Barnet med autismspektrumtillstånd behöver hjälp med att bryta dessa beteendemönster då det vanligtvis handlar om att barnet inte själv lyckas hitta några andra alternativ. Får barnet inte stöd till att göra detta så kan det hota den sociala inklusionen.

Min andra frågeställning var *Hur kan man med socialpedagogisk yrkeskompetens stöda barn med autismspektrumtillstånd till social inklusion?* Det visade sig att finns olika sätt för att stöda ett barn med autismspektrumtillstånd till social inklusion. När vi vet vilka

begränsningar som finns i utvecklingen och vilken kärnproblematik som hör till diagnosen, är det lättare att veta hur man kan hjälpa barnet. Även om socialt samspel är en utmaning för barnet så betyder det inte att det inte finns möjligheter till att träna upp den förmågan. Barnet kan lära sig hur man beter sig i ett socialt möte med andra människor. Barnet kan också få hjälp i att bryta sitt stereotypa beteendemönster. I början kan avvikelser från rutinerna orsaka vredesutbrott och förvirring. Barnet blir ofta oroligt då han eller hon inte kan föreställa sig hur vardagen kommer att se ut utan dessa ritualer. Därför är det bra att tillsammans med barnet fundera på detta.

8.2 Metoddiskussion

Den primära orsaken till att jag valde att göra en litteraturstudie var att jag ville ha en omfattande överblick hur socialpedagoger arbetar för att stöda barn med autismspektrumtillstånd till social inklusion. Jag ville även få information om vilka utmaningar det fanns för dessa barn att på egen hand uppnå social inklusion.

När man gör en litteraturstudie är målet att få en bred kunskapsbas. Autismspektrumtillstånd är ett ämne det har forskats mycket inom så därför visste jag att det skulle finnas en stor del publikationer att hitta. Det är också intressant att se hur synen på autismspektrumtillstånd och orsakerna till diagnosen har ändrats under årens gång. Förut ansågs det vara en ovanlig diagnos som berodde på kyliga hemförhållanden medan man idag vet att diagnosen är högst vanlig och är en medfödd neurologisk funktionsnedsättning. Eftersom vi idag känner till kärnproblematiken hos barn med autismspektrumtillstånd så är det lättare att förstå hur vi kan hjälpa dem. Förut har problemet placerats på barnet och det är barnet som har uppfattats som avvikande medan vi idag kan fundera på hur omgivningen ska kunna anpassa sig efter barnets behov.

Jag tycker att min metod passade sig bra för att svara på dessa frågeställningar. Jag ville ha omfattande kunskap och det fick jag. Det fanns inte brist på artiklar men det svåra var att formulera sökorden så att de relevanta artiklarna kom fram. Det var väldigt många rapporter som koncentrerade sig på medicinska lösningar eller dieter för barn med aut-

ismspektrumtillstånd, vilket jag inte var ute efter. Innehållsanalys som analysmetod visade sig också passa bra för denna studie. Det blev klart att det var tre olika teman som framkom tydligt i alla artiklar jag hittade, om än några av dem oftare än andra.

Bekräftbarheten påverkas i en litteraturstudie till stor del av urvalskriterierna för de inkluderade artiklarna. (Jacobsen 2012:156) Jag har i min studie inkluderat artiklar med relativt ny vetenskaplig forskning och alla varit kritiskt granskade av en oberoende sakkunnig person (peer reviewed). Flera av artiklarna har varit förstahandskällor, dvs. skribenten eller skribenterna har varit på plats under undersökningen. Jag har återgett information från artiklarna på ett så korrekt sätt som möjligt och inte uteslutit relevant fakta som kunde förvränga resultatet, enligt Jacobsens (2012:120) etiska principer. Forsberg & Wengström (2013:69,70) skriver även att det är viktigt att inte utesluta artiklar som har en annan åsikt än den egna, vilket jag heller inte har gjort. Jag anser därför att bekräftbarheten i min studie är ganska stark. Överförbarheten kunde ha varit högre om jag hade inkluderat fler artiklar i min studie. Artiklarna som jag valde var på svenska och engelska så överförbarheten kunde också ha varit högre om jag hade inkluderat artiklar på fler språk, men för det var mina språkkunskaper inte tillräckliga.

8.3 Förslag på fortsatt forskning

Det som varit framträdande i resultatet är att social interaktion är en betydande funktionsnedsättning oavsett diagnos inom autismspektrumet. I och med att vi vet att människan är en social varelse och att sociala relationer är ett behov så förstår vi att denna begränsning hos barnet blir ett problem för att upprätthålla sociala kontakter. Bara för att barnet har svårigheter att etablera och bevara kamratrelationer så betyder inte detta att de inte alls skulle vara intresserade av dem. Det har framkommit att barn med Aspergers syndrom ofta söker sig till jämnåriga i hopp om att skapa vänskapsrelationer men att de ofta misslyckas i sina försök.

En stor ökning i integreringen av barn med autismspektrumtillstånd i allmänna klassrum har skett. Detta för att diagnosen blir vanligare och för att vikten av integreringen betonas.

Således är förslag på fortsatt forskning att fortsättningsvis forska i hur barn med autismspektrumtillstånd på ett bra sätt ska kunna inkluderas i de allmänna klassrummen. Det finns en viss skillnad i att vara integrerad, d.v.s. delta i den allmänna undervisningen, och att vara inkluderad i ett allmänt klassrum och vara en elev som alla andra. En möjlighet vore att göra en empirisk studie, t.ex. med intervju som metod, och se hur barnet med autismspektrumtillstånd själv upplever sin sociala situation. Upplever barnet sig ha jämnåriga vänner utan funktionsnedsättningar? Skulle barnet önska sig fler kamratrelationer eller är han/hon nöjd med sin situation? Det finns möjligheter att rådfråga barnet för var och en är trots allt expert på sitt eget liv.

KÄLLOR

Andersson, Fia. 2007, *Att utmana erfarenheter – Kunskapsutveckling i en forskningscir-
kel*, Doktorsavhandling, Stockholm: Stockholm Universitet, Pedagogik.

Arcada, 2012. Årsberättelse 2011: *Delaktighet – Ett nyckelord på Arcada: Livskvalitet
vid aktivitets- och funktionshinder*. Tillgänglig: http://www.arcada.fi/sv/webfm_send/265
Hämtad: 21.1.2015

Autismforum, 2003. Stockholm läns landsting. Tillgänglig: [http://www.autismfo-
rum.se/gn/opencms/web/AF/Om_autismforum/](http://www.autismfo-
rum.se/gn/opencms/web/AF/Om_autismforum/) Hämtad: 22.12.2014

Blakeley-Smith, Audrey; Carr, G. Edward; Cale, I. Sanja & Owen-DeSchryver, S. Jamie.
2009, Environmental fit – A model for assessing and treating problem behavior associated
with curricular difficulties in children with autism spectrum disorders, *Focus on Autism
and Other Developmental Disabilities*, vol 24 nr 3, s. 131-145.

Beckman, Vanna. 1997, *Projektet – Att leva med barn med DAMP, dyslexi och Asperger
syndrom*, Stockholm: Cura, 224 s.

Brodin, Jane & Lindstrand, Peg. 2010, *Perspektiv på en skola för alla*, 2 uppl., Lund:
Studentlitteratur, 174 s.

Cohen, Shirley. 2000, *Fokus på autism – vad vi vet, vad vi inte vet och vad vi kan göra
för att hjälpa barn med autism*, Stockholm: Cura, 224 s.

Dieringer, Titus. Shannon & Porretta, L. David. 2013, Using Music to Decrease Off-Task
Behaviors in Young Children with Autism Spectrum Disorders, *Palaestra*, vol 27 nr 1, s.
7-9.

Finlands Svenska Autism- och Aspergerförening rf, 2001. *Autism/Asperger*. Tillgänglig:
http://www.autism.fi/om_autism_asperger/ Hämtad 13.1.2015

- Forsberg, Christina & Wengström Yvonne. 2013, *Att göra systematiska litteraturstudier – Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning*, 3 uppl., Stockholm: Natur och Kultur, 219s
- Franco, H. Jessica; Davis, L. Barbara & Davis, L. John. 2013, Increasing Social Interaction Using Prelinguistic Milieu Teaching With Nonverbal School-Age Children With Autism, *American Journal of Speech-Language Pathology*, vol 22, nr 3, s. 489-502.
- Friberg, Febe. 2006, *Dags för uppsats – vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*, Borås: Studentlitteratur, 154 s.
- Gillberg, Christopher. 1999, *Autism och autismliknande tillstånd hos barn, ungdomar och vuxna*, Stockholm: Natur och Kultur, 215 s.
- Gillberg, Christophher. 2011, *Barn, ungdomar och vuxna med Asperger syndrom – Normala. Geniala. Nördar?* Lund: Studentlitteratur, 192 s.
- Guldberg, Karen. 2010, Educating children on the autism spectrum: preconditions for inclusion and notions of "best autism practice" in the early years, *British Journal of Special Education*, vol 37, nr 4, s. 168-174.
- Haney, Michelle. 2012, After School Care for Children on the Autism Spectrum, *Journal of Child & Family Studies*, vol 21, nr 3, s. 466-473.
- Hobson, Jessica A; Hobson, R. Peter; Malik, Supriya, Bargiota, Kyratso & Caló, Susana. 2013, The relation between social engagement and pretend play in autism, *British Journal of Developmental Psychology*, vol 21, nr 1, s. 114-127.
- Holme, Magne Idar & Solvang, Krohn Bernt. 1997, *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, 2 uppl., Lund: Studentlitteratur. 360 s.
- Jacobsen, Dag Ingvar. 2012, *Förståelse, beskrivning och förklaring. Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*, 2 uppl, Lund: Studentlitteratur. 316 s.
- Jakobsson, Inga-Lill & Nilsson, Inger. 2011, *Specialpedagogik och funktionshinder – Att möta barn och unga med funktionsnedsättningar i en utvecklande lärmiljö*, Stockholm: Natur & Kultur, 334 s.

- Madsen, Bent. 2001, *Socialpedagogik*, Lund: Studentlitteratur, 244 s.
- Madsen, Bent. 2006, *Socialpedagogik - Integration och inklusion i det moderna samhället*, Lund: Studentlitteratur. 301 s.
- Möller, Anders & Nyman, Erling. 2003, *Barn, familj och funktionshinder – Utveckling och habilitering*, Stockholm: Liber, 223 s.
- Nyberg, Rainer. 2008a, Vanliga frågor om uppsatser. I: Nyberg, Rainer & Tidström, Annika, red. *Skriv vetenskapliga uppsatser, examensarbeten och avhandlingar*, Lund: Studentlitteratur, s. 355.
- Nyberg, Rainer. 2008b, Välj källor kritiskt. I: Nyberg, Rainer & Tidström, Annika, red. *Skriv vetenskapliga uppsatser, examensarbeten och avhandlingar*, Lund: Studentlitteratur, s. 355.
- O'Haire, E. Marguerite; McKenzie, J. Samantha; Beck, M. Alan & Slaughter, Virginia. 2013, Social Behaviors Increase in Children with Autism in the Presence of Animals Compared to Toys, *PLOS ONE*, vol 8, nr 2, s. 1-10.
- Ostmeyer, Katrina & Scarpa, Angela. 2012, Examining School-Based Social skills Program Needs and Barriers for Students with High-Functioning Autism Spectrum Disorders Using Participatory Action Research, *Psychology in the Schools*, vol 49 nr 10, s. 932-941.
- Patel, Runa & Davidson, Bo. 2011, *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, 4 uppl., Lund: Studentlitteratur, 149 s.
- Scattone, Dorothy; Tingstrom, H. Daniel & Wilczynski, M. Susan. 2006, Increasing Appropriate Social Interactions of children with Autism Spectrum Disorders using Social Stories, *Focus on Autism & other Developmental Disabilities*, vol 21, nr 4, s. 211-222
- Solish, Abbie; Perry, Adrienne & Minnes, Patricia. 2010, Participation of Children with and without Disabilities in Social, Recreational and Leisure Activities, *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, vol. 23 nr 3, s. 226-236.
- Wing, Lorna. 2012, *Autismspektrum – Handbok för föräldrar och professionella*, 2 uppl., Lund: Studentlitteratur, 254 s.

BILAGA 1 LISTA ÖVER DATABASER OCH SÖKORD

Databas	Datum för sökning	Sökord	Träffar	Inkluderade
Academic Search Elite (EBSCO)	18.12.2014	Social pedagogy and children with autism	1	1
	20.12.2014	Children with autism spectrum disorder and methods and social interaction and increase	7	2
	29.12.2014	Autism spectrum disorder in children and methods	148	1
SAGE	16.12.2014	Children with autism or autism spectrum disorder and social inclusion	6	1
CINAHL	20.11.2014	Children with autism spectrum disorder or autism spectrum disorder in children and social inclusion.	93	2
Avhandlingar.se	17.12.2014	Social pedagogy and autism	1	1

BILAGA 2 SAMMANDRAG AV INKLUDERADE ARTIKLAR

Nummer, titel, publikationsår, land, författare	Syfte	Undersökningsgrupp	Metod	Resultat
<p>1. Increasing Appropriate Social Interactions of children with Autism Spectrum Disorders using Social Stories</p> <p>2006</p> <p>USA</p> <p>Scattone, Dorothy; Tingstrom, H. Daniel & Wilczynski, M. Susan</p>	<p>Undersöka om lämplig social interaktion hos barn med autismspektrumtillstånd ökar med hjälp av sociala berättelser som metod.</p>	<p>3 barn som nyligen blivit diagnostiserade med autismspektrumtillstånd undersöktes. Barnen var mellan 8 och 13 år.</p>	<p>En individuell social berättelse utvecklades för barnen och användes varje dag. Detta observerades av objektiva personer</p>	<p>Hos den ena eleven hade beteendet inte blivit mycket lämpligare. Att eleven hade osociala kamrater kan ha påverkat. Den andra eleven hade betydelsefull ökning skett. Den tredje eleven hade visat viss positiv förändring och tros ha kunnat uppvisa ännu större framgång och undersökningen hade fortsatt en längre tid.</p>
<p>2. Social Behaviors Increase in Children with Autism in the Presence of Animals Compared to Toys</p> <p>2013</p> <p>Australien</p> <p>O'Haire, E. Marguerite; McKenzie, J. Samantha; Beck, M. Alan & Slaughter, Virginia</p>	<p>Undersöka interaktionen mellan barn inom autismspektrum och en vuxen och deras kamrater och deras behov och jämföra den i närvaro av djur med leksaker.</p>	<p>99 barn från 15 olika klassrum från 4 olika skolor undersöktes. Både barn med och utan autismspektrumtillstånd deltog. De delades in i tre grupper med 1 barn med autismspektrumtillstånd i varje grupp och 2 barn utan.</p>	<p>Metoden var observation. Barnen delades in i grupper och 6 stycken 10-minuters sessioner av frilek videofilmades. 3 sessioner i närvaro av leksaker och 3 sessioner i närvaro av djur. Två stycken objektiva observatörer analyserade resultaten.</p>	<p>I resultatet framkom det att barnen med autismspektrumtillstånd uppvisade mera socialt närmande i sitt beteende, såsom tal, tittande mot ansikte och fysisk kontakt, när djuren var närvarande. De fick då även fler sociala närmanden av de andra barnen.</p>

Nummer, titel, publikationsår, land, författare	Syfte	Undersökningsgrupp	Metod	Resultat
<p>3. Examining School-based social skills program needs and barriers for students with high-functioning autism spectrum disorders using participatory action research</p> <p>2012</p> <p>USA</p> <p>Ostmeyer, Katrina & Scarpa, Angela</p>	<p>Ta reda på huruvida skolpersonal ansåg att social färdighetsträning bör införas i skolan för barn med autismspektrum samt vilka hinder som kan uppstå för att detta ska förverkligas.</p>	<p>Deltagarna bestod av 2 föräldrar till barn med autism-spektrumtillstånd och 14 stycken ur skolans personal (lärare, specialpedagoger, rektor, kurator och övrig personal).</p>	<p>Det gjordes en PAR (Participatory action research). Olika möten som varade 60-90 minuter hölls. Definitioner av sociala färdigheter och betydelsen av dem gavs. Mötena avslutades med enkät och ledd diskussion.</p> <p>Två elever observerades också 6 gånger, varje session 1,5-3 h.</p>	<p>Enligt resultaten ansåg informanterna att personal bör utbildas om autismspektrumtillstånd. Även kamraterna bör informeras om tillståndet och lära sig särskilda strategier för att ta kontakt. Åsikten var att social färdighetsträning behövs i skolan.</p>
<p>4. Increasing Social Interaction Using Prelinguistic Milieu Teaching With Nonverbal School-Age Children With Autism</p> <p>2013</p> <p>USA</p> <p>Franco, H. Jessica; Davis, L. Barbara & Davis, L. John</p>	<p>Syftet med studien är att försöka hjälpa barnen att, med hjälp av bestämda lekrutiner, skapa ett ramverk för att utveckla och upprätthålla sociala interaktioner med sina kommunikationspartners.</p>	<p>6 stycken icke-verbala barn med autism i åldrarna 5-8 år observerades.</p>	<p>PMT användes för att lära barnen att avsiktligt kommunicera, med vuxna, under dessa lekar.</p> <p>Alla sessioner varade 25-30 minuter och alla barn fick 14 lek-tillfällen (två i veckan).</p>	<p>Resultatet av studien visade att alla barn utvecklade sin förmåga att klara av sociala interaktioner. Detta framkom av ett ökat antal initiativtagande till social interaktion under lekarna</p>

Nummer, titel, publikationsår, land, författare	Syfte	Undersökningsgrupp	Metod	Resultat
5. Educating children on the autism spectrum: preconditions for inclusion and notions of "best autism practice" in the early years 2010 Storbritannien Guldberg, Karen	Öka kunskapen hos pedagoger - och andra professionella som arbetar med barn med autismspektrumtillstånd - om metoder för att främja inklusion för dessa barn.	Ett sammandrag från olika empiriska studier som gjorts för att identifiera förutsättningarna att utveckla inklusiva miljöer för barn med autismspektrumtillstånd.	En sammanställning av resultat av empiriska studier som identifierat förutsättningar för att utveckla inklusiva lärandemiljöer för barn med autismspektrumtillstånd	För att komma fram till bästa lösningen som gynnar barnets inklusion så bör man fokusera på barnets subjektiva behov. Samarbete mellan skola och föräldrar är viktigt. Att öka kunskap och förståelse hos andra om autismspektrumtillstånd är också centralt.
6. Using Music to Decrease Off-Task Behaviors in Young Children With Autism Spectrum Disorders 2013 USA Dieringer, Titus. Shannon & Porretta, L. David	Undersöka om barn med autismspektrumtillstånd, som har svårt att sitta still och delta, kan bli mindre distraherade under utförande av skoluppgifter med hjälp av musik.	2 stycken 4-åriga barn med autismspektrumtillstånd deltog i undersökningen.	De utförde en experimentell undersökning – en interventionsstudie som heter single-subject design. Metoden går ut på att observera den enskilda individens beteende och utvärdera effekten av en specifik intervention.	Det framkommer i resultaten att båda deltagarna uppvisar betydligt mindre off-task beteende när musiken var på. Musik kan alltså vara användbart att nyttja som en extra auditiv stimulans och ger ytterligare struktur i miljön. Detta kan bidra till att ett barn med autismspektrumtillstånd håller sig fokuserade på en uppgift tills den är avslutad.

Nummer, titel, publikationsår, land, författare	Syfte	Undersökningsgrupper	Metod	Resultat
7. Environmental fit – A model for assessing and treating problem behavior associated with curricular difficulties in children with autism spectrum disorders 2009 USA Blakeley-Smith, Audrey; Carr, G. Edward; Cale, I. Sanja & Owen-DeSchryver, S. Jamie	Se huruvida problembeteende hos barn med autismspektrumtillstånd kan minskas genom att skapa balans mellan elevernas kompetensnivå och läroplanens krav.	6 stycken barn med autismspektrumtillstånd Yngsta barnet var 4 år och 8 månader, äldsta barnet var 13 år och 4 månader	De gjorde en funktionell beteendeanalys vilket består av tre delar: hitta antecedenten, dvs. det som eventuellt utlöser beteendet, se vilka konsekvenserna av beteendet blir och se till de faktorer som kan förhindra eller förändra förbindelsen mellan handling och konsekvens.	Resultatet visade att modifieringen av läroplanen minskade barnens problembeteenden. De klarade lättare av att avsluta skoluppgifterna och var på bättre humör.
8. Att utmana erfarenheter – Kunskapsutveckling i en forskningscirkel 2007 Sverige Fia Andersson	Syftet med doktorsavhandlingen var att redogöra för och analysera hur processen och kunskapsutvecklingen ser ut i en forskningscirkel.	Deltagarna i forskningscirkeln delade med sig av sin kunskap för att utveckla yrkeskunskap om flerspråkighet, mångkulturalitet och autism.	En forskningscirkel sammankallades, dvs. Olika pedagoger som diskuterade olika frågor. Samtalet spelades in och analyserades	Det finns behov av mångprofessionellt arbete. Kunskapsmöten borde sammankallas så att kunskap om barnet kunde utbytas. Diagnostisering av barn kan förändra synen på barnet och vara stigmatiserande. Problem som kan uppstå i skolan borde flyttas bort från individnivå och bli skolans ansvar istället.

